

Toplumsal Değişimde Göç Olgusunun Kültürel Güvenliğe Yansımaları

Reflection of Migration in Social Change to Cultural Security

Yunus EROĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Hakkari Üniversitesi,
yunuseroglu@hakkari.edu.tr
[0000-0002-6076-4868](tel:0000-0002-6076-4868)

Şener KAYA

Öğretim Görevlisi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi,
SENER.KAYA@jsga.edu.tr
[0000-0003-2707-9938](tel:0000-0003-2707-9938)

Araştırma & Yayın Etiği

Bu makale en az iki hakem tarafından incelenmiş,
iThenticate yazılımı ile taranmış,
araştırma yayın ve etiğine aykırılık tespit edilmemiştir.

Research & Publication Ethics

This article was reviewed by at least two referees,
a similarity report was obtained using iThenticate, and
compliance with research/publication ethics was confirmed.

CC BY-NC 4.0

Bu makale Creative Commons Attribution-NonCommercial
License altında lisanslanmıştır.

This paper is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial License

Atıf/Citation

Eroğlu, Yunus - Kaya, Şener. "Toplumsal Değişimde Göç Olgusunun Kültürel
Güvenliğe Yansımaları". Akademik İncelemeler Dergisi 18 / 1 (Nisan 2023): 20-45.
<https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler.1135963>

Çıkar Çatışması/Conflict of Interest

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemiştir.
The authors declared no conflict of interest.

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article
Geliş Tarihi/Date Received: 26.06.2022
Kabul Tarihi/Date Accepted: 31.10.2022
Yayın Tarihi/Date Published: 15.04.2023

ISSN: 1306-7885

E-ISSN: 2602-3016

Cilt/Volume: 18 | Sayı/Issue: 1 |
Yıl/Year: 2023 (Nisan/April)

17. Yıl

Toplumsal Değişimde Göç Olgusunun Kültürel Güvenliğe Yansıması

Öz

Tarihin başlangıcından itibaren insan ile yaşamış olduğu mekân arasındaki ilişki ve sosyal olarak inşa ettiği bu mekândan kopuş dikkat çekici bir meseledir. Bu ilişki sadece inşa edilen sosyal mekândan kopuş ile cereyan etmemekte, mekânsal değişikliğin ardından gelinen yerdeki sosyal inşa da yeni bir ilişkinin ve sosyal değişimin kapısını aralamaktadır. Bu bağlamda, insanlığın varoluşundan itibaren temel ihtiyacı olan güvenli çevre oluşturma gayretinin toplumsal değişime ve göç olgusuna olan etkisi, günümüzde özellikle Avrupa devletlerinde klasik güvenlik anlayışının dışında Kopenhag Okulu'nun sosyal inşacı bir anlayış ile ortaya koyduğu "güvenlikleştirme" yaklaşımının ana unsurları olan siyasal, ekonomik, çevresel ve toplumsal anlamda bir güvenlik tehdidi olarak ele alınmaktadır. Avrupa ülkelerinde son yıllarda politika yapıcılar, devlet dışı aktörler ve göçmenlerin varlığından rahatsız olan kitleler göçü toplumsal güvenliğin alt unsuru olan kültürel güvenliğe bir tehdit olarak görmektedir. Güncel politikalarında ve gelecek stratejilerinde bu olguyu dikkate almışlardır. Politika yapıcıların kültürel güvenliğe ilişkin yaklaşımlarını hem literatür derlemesi hem de göç karşıtı söylemler üzerinden analiz eden bu çalışmanın temel amacı, toplumsal güvenlik içerisinde yer alan kültürel güvenlik ile göç arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Çalışmanın argümanı göçün güvenlik unsuru haline getirilmesi sürecinde kültür konusunun niçin ve nasıl ele alındığına açıklık getirmektedir. Göçmenlerin genellikle söylemsel olarak hedef ülkenin sosyal uyum, kültürel doku ve kimliğine bir tehdit olarak sunulması, devamında "yabancı istilası" olarak güvensizlik yaratan bir sosyal aktör gibi düşünülmesi; çalışmanın yöntemi olan eleştirel söylem analizinin mikro boyutu ile çıkarım yaratma aracına karşılık gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Değişim, Göç, Güvenlik, Güvenlikleştirme, Kültürel Güvenlik.

Reflection of Migration in Social Change to Cultural Security

Abstract

Since the beginning of history, the relationship between man and the space he has lived in and the break from this socially constructed space is a remarkable issue. This relationship does not only occur with a break from the social space that is built, but also the social construction in the place where the spatial change comes from, opens the door to a new relationship and social change. In this context, the effort to create a safe environment, which has been a basic need since the existence of humanity, affects social change and the phenomenon of migration. Today, besides the classical security understanding, other security elements have been added, especially in European states. The political, economic, environmental and social security elements that the Copenhagen School deals with in the "securitization" approach, which is put forward with a social constructivist understanding, are the other parameters added to the classical approach. In recent years, policymakers, non-state actors and the masses, who are disturbed by the presence of immigrants in European countries, see immigration as a threat to their cultural security, which is a sub-element of social security. They have taken this fact into account in their current policies and future strategies. The main purpose of this study, which analyzes policymakers' approaches to cultural security through both literature review and anti-immigration discourses, is to reveal the relationship between cultural security in social security and migration. The argument of the study clarifies why and how the issue of culture is handled in the process of making immigration a security element. Immigrants are often discursively presented as a threat to the social cohesion, cultural fabric and identity of the target country, and then considered as a social actor that creates distrust as a "foreign invasion"; It corresponds to the micro dimension of critical discourse analysis, which is the method of the study, and the tool to create inferences.

Keywords: Social Change, Migration, Security, Securitization, Cultural Security

Extended Abstract

The relationship between human and the space they have lived in since the existence of humanity and the break from this socially constructed space is a remarkable

issue. This relationship does not only occur with a break from the social space that is built, but also the social construction in the place where the spatial change comes from, opens the door to a new relationship and social change. In this context, the effort to create a safe environment, which has been a basic need since the existence of humanity, affects social change and the phenomenon of migration. Today, besides the classical security understanding, other security elements have been added, especially in European states. The political, economic, environmental and social security elements that the Copenhagen School deals with in the "securitization" approach, which is put forward with a social constructivist understanding, are the other parameters added to the classical approach. In recent years, policymakers, non-state actors and the masses, who are disturbed by the presence of immigrants in European countries, have taken this phenomenon into account in their current policies and future strategies, as they see immigration as a threat to their cultural security, which is a sub-element of social security. The main purpose of this study, which will analyze policymakers' approaches to cultural security through a literature review and anti-immigration discourses, is to reveal the relationship between cultural security in social security and migration. The study's argument clarifies why and how the issue of culture is handled in making immigration a security element. Immigrants are often discursively presented as a threat to the social cohesion, cultural fabric and identity of the destination country. Presenting it in this way causes it to be thought of as a social actor that creates distrust as a "foreign invasion". This situation corresponds to the micro dimension of critical discourse analysis, which is the method of the study, and the tool to create inferences.

Ensuring the security of societies and countries is accepted as one of the essential elements of the state. The state of security, which is ensured by societies living without worry from past to present and maintaining order, is created by a safe structure. In this context, economic, political, social and environmental security approaches have entered the literature, as well as the classical understanding of state security, by the Copenhagen School, especially after the Cold War. As a result of this new understanding of security, the phenomenon of migration has become a reality that affects and reconstructs the security policies of states and societies together with cultural security which is included in social security today. This study aims to reveal this reality to shed light on the relationship between the two phenomena and to emphasize its dialectic. Since the studies in the migration literature are insufficient in this sense, this study tries to explain how migration is considered as a security element in the cultural context today. From this point of view, the first part of the study describes the social change of migration and the separation from the social sphere. The second part includes the social transformation of security based on the "Securitization Theory" developed by the Copenhagen School. In the last part which deals with the relationship of these two contexts with each other, the reflection of the phenomenon of migration on cultural security is tried to be concluded by making a discourse analysis on the normative expressions of the culture reflected in the media regarding immigration and immigrants, especially by the leaders of the opposition parties in European

countries. Teun Van Dijk's critical discourse analysis method was preferred to determine how the expressions of political actors reflected in the media, through context models or mental representations, make migration a subject of cultural security. This analysis method allows for microanalysis of the context of discourses and reveals how the hegemonic structure, power relations and ideology in the social structure work.

Today, the phenomenon of migration has become one of the most important security elements for Europe. National governments, policymakers, media and public opinion are the determining actors in the migration phenomenon becoming such an important issue. In Europe, a large group of people argues that the "immigrant invasion" of the working and social life areas and with it the national identity is under threat. In recent years, this mass has been increasingly gaining weight in European societies and radicalizing immigration with anti-immigration discourses. The fact that right-wing parties have increased their vote rates with their anti-immigration rhetoric in recent years in Europe reveals the most important political aspect. In light of these inferences and analyses, the main argument of the study is how immigration is made a security element with its cultural dimension. While this study makes an important contribution to the cultural security dimension, which is thought to be missing in other studies in the field, it also revealed inferences that are guiding the studies. In the studies to be carried out in the field of migration and security, the securitization of migration is handled within a holistic framework; economic, political, military, environmental and social dimensions. The necessity of doing this will contribute to the objective analysis of the subject. In light of the findings of the study, The phenomenon of migration, which is discursively constructed within the "securitization" approach put forward by the Copenhagen School, has become an object of reference for cultural security and has had a significant impact on the audience. At this point, the realization of a successful securitization depends on the target country's realization and completion of the process described as an "existential threat". The fact that far-right and nationalist parties in Europe put forward perception studies that they will destroy the cultural elements of immigrants, and instrumentalization of the phenomenon of migration with the claim that they will harm the identity of the society, emerges as an explanatory argument at this point. The rise of the far right in Europe and the parallel development of anti-immigration sentiments such as "our national identity is facing a threat"; are discourses that make a high entrance to the migration and cultural security literature. While the issue of migration is securitized both politically and discursively within the cultural security theme, the most used concepts are; we, the other, invasion, social welfare, culture, identity, language, way of life, harmony and crime. In order to combat this, it is necessary to either politicize the issue on the state agenda or build it with the understanding of cultural self-defense before the society. Accordingly, some states that portray immigrants or minorities as elements of securitization struggle with either ethnic cleansing or cultural cleansing. Culture, identity and politics triad are the most important essentials of the homogenization or securitization of differences on the social

ground. In this context, we see that cultural security has become more politicized and is realized through sociological elements.

Giriş

Toplumların ve ülkelerin güvenliğini sağlamak devletin asli unsurlarından birisi olarak kabul görmektedir. Toplumların geçmişten günümüze endişe duymadan yaşaması ve düzenin korunması ile sağlanan emniyet hali, güvenli bir yapı ile oluşturulur. Bu bağlamda özellikle Soğuk Savaş sonrası Kopenhag Okulu tarafından klasik devlet güvenliği anlayışının yanı sıra ekonomik, siyasi, toplumsal ve çevresel güvenlik anlayışları literatüre girmiştir. Bu yeni güvenlik anlayışının bir sonucu olarak göç olgusu, toplumsal güvenlik içerisinde yer alan kültürel güvenlik ile birlikte günümüz dünyasında devletlerin ve toplumların güvenlik politikalarına tesir eden ve onu yeniden inşa eden bir gerçekliğe tekabül etmektedir. Bu çalışma bu gerçekliği gözler önüne sermeyi, iki olgu arasındaki ilişkiye ışık tutmayı ve diyalektiğine vurgu yapmayı amaçlamaktadır. Göç literatüründe bu boyutu ile yapılan çalışmalar yetersiz kaldığından bu çalışma, günümüzde göçün kültürel bağlamda nasıl bir güvenlik unsuru olarak ele alındığını açıklamaya çalışmaktadır. Buradan hareketle çalışmanın birinci bölümü toplumsal değişime tesir eden göçün içeriği ve sosyal mekândan kopuşu, ikinci bölümü ise Kopenhag Okulu'nun geliştirmiş olduğu "Güvenlikleştirme Teorisi"nden hareketle güvenliğin sosyal dönüşümünü içermektedir. Bu iki bağlamın birbirleriyle olan ilintisini ele alan son bölümde ise göç olgusunun kültürel güvenliğe yansıması Avrupa ülkelerinde özellikle muhalefet parti liderlerinin göç ve göçmenlere ilişkin medyaya yansıyan kültürün normatif ifadeleri üzerinden söylem analizi yapılarak çıkarım elde edilmesinden oluşmaktadır. Siyasi aktörlerin medyaya yansıyan ifadelerinin bağlam modelleri veya zihinsel temsilleri aracılığıyla göçü nasıl kültürel güvenliğin öznesi haline getirdiklerinin belirlenmesi amacıyla Teun Van Dijk'in (Van Dijk: 1995: 18; Van Dijk: 2001:354) eleştirel söylem çözümlemesi yöntemi tercih edilmiştir. Bu çözümleme yöntemi; söylemlerin bağlamının mikro analizinin yapılmasına ve toplumsal yapıdaki hegemonik yapı, iktidar ilişkileri ve ideolojinin nasıl işlediğini ortaya çıkarmaya imkan tanımaktadır.

1.Göç: Sosyal Mekândan Kopuş

Tarihin başlangıcından itibaren insan ile yaşanan mekân arasında yakın bir ilişki kurulmuştur. İnsanlar yaşamış oldukları coğrafyanın, toplumsal ve siyasal aidiyetlerinin oluşumuna, millet, devlet, etnisite, vatan, inanç gibi birlikteliklerinin ya da ayrışmalarının şekillenmesinde doğrudan etkili olmuştur (Ekici - Tuncel, 2015). Birçok disiplin tarafından ele alınan göç olgusuna ilişkin birden fazla tanımlama mevcuttur. Bu tanımlamalar arasından genel hatları ile dikkat çekici olanlardan biri Lee'nin tanımıdır: "Göç, yerleşim yerinin kalıcı ya da yarı kalıcı olarak değişimidir..." bu tanım, multidisipliner bir kavram olan göçün genel bir çerçevesini çizmektedir (Lee, 1966, 49). Göç olgusunun amaçları, nedenleri, yöntemleri gibi kriterler de göz önünde bulundurularak yapılan tanımlamalar mevcut iken Erder'in "anlamlı bir uzaklık ve etki yaratacak kadar bir süre içinde gerçekleşen bütün yer değiştirmeler..." ve Güvenç'in "maddi ve manevi öğelerle, farklı kültürlerden birey ve grupların, belli bir kültürel etkileşime girmesi ve karşılıklı etkileşimin sonunda her ikisinin de değişmesi..." (Güvenç'ten Akt. Yılmaz, 2014, 1686) şeklindeki tanımlamaları; göç kavramının anlaşılmasında ve içinde barındırdığı dinamiklerin belirlenebilmesinde etkili olmaktadır. Castles'e (2015) göre ise göç, toplumsal

dönüşümün bir sonucu ya da sebebi değil, dönüşüm süreçlerinin bütünüyle bir parçasıdır. Bu temel ilkeye göre insan hareketliliği toplumlarda meydana gelen değişikliklerden ve bunların ekonomik, sosyal ve kültürel kurum ve uygulamalarından ayrılamayacağı fikridir.

Göç olgusunun yaygın hale gelmesi elbette birtakım sorunların ve kaygıların da ortaya çıkmasına neden olmuştur. Göçe ve göçmene ilişkin kaygılar ve bu kaygılara istinaden ortaya çıkan söylemler açıktır: “işler kontrolden çıktı.”, “İstila ediliyoruz.”, “Yasayı çiğnediler.”, “İşleri yerli işçilerden uzaklaştırıyorlar.”, “Bizim kaynaklarımızı kullanıyorlar.”, “Bizim değerlerimizi paylaşmıyorlar.”... Bu tarz kışkırtıcı söylemler, kuşkusuz göçmenin entegrasyon sürecini yerle bir eden, göçün içinde barındırmış olduğu menfi durumu daha da perçinleyen, göçün güvenlikleştirme söylemlerini doğuran serzenişlerdir.

Her ne kadar tanımlamalarda kısaca tarif edilse de göç olgusu; gelinen noktadaki yaşam biçimlerine, bir arada yaşama motivasyonlarına, toplumsal güven ve sosyal ilişkilere tesir eden, kültürel değişikliklere kaynaklık eden bir süreçtir. Göç olgusunun bu karmaşık yapısı üzerinden hareketle insanların bir arada yaşama alışkanlıklarına ve toplumsal düzenlerine tehdit olarak algılamaları kaçınılmaz hale gelmektedir. İlk zihinlerde yaratılan bu itimsizlik, sonraki süreçlerde göçmenin sosyal ilişkilerdeki birtakım acemilikleri, iş hayatına atılmaları, kendi kültürel edimleri; onları yeni toplumun marjinaleri haline dönüştürmektedir. Yavaş yavaş sosyal hayattan koparılan göçmenlerin yaşam mücadeleleri, onları toplumun gözünde daha da alçaltmaktadır. Bu sürecin sonuna gelindiğinde ise toplumun en alt sınıfı haline gelen göçmenler; toplumsal güvene hanel getirmekle ve yeni toplumun kültürel ve toplumsal yapısını bozmakla suçlanmaktadır. Aslında her göç olgusunun kazananı da kaybedeni de çok taraflıdır. Toplum içerisinde kabul görmüş, kolayca entegre edilmiş, sağlık, eğitim, sosyal imkanlardan faydalanabilmiş göçmenler, toplumun aşırılıkçı grupları haline gelmezler. Bu yüzden Hing; “göçmenler başarılı olduklarında hepimiz başarılı oluruz.” demiştir (2006, 3).

1.1.Göç-Kültür İlişkisi Bağlamında Toplumsal Değişim

Göç olgusundan bahsederken ya da kavramsal bir zemine oturturken üzerinde en sık durulan nokta kuşkusuz mekânsal yer değişimidir. Fakat göç olgusu, görüldüğünden çok fazla karmaşık bir yapıya sahiptir ve sadece nüfus hareketliliği olarak tarif etmek doğru olmayacaktır. Göç olgusunun farklı bağlamları, farklı neticeleri, nedenleri ve türlerinin olduğu ortadayken siyasi, kültürel, ekonomik ve sosyal boyutları ile toplumsal yapıda ortaya çıkardığı değişiklikleri de göç meselesine dâhil etmek gerekecektir. Bu bağlamdan hareketle göç olgusunu gerçekleştiren kişi/grup/topluluklar, sadece fiziksel mekânlarını değiştirmekle kalmıyorlar aynı zamanda tüm alışkanlıklarının, kültürlerinin anlam kazanmış olduğu sosyal mekanlarını da değiştiriyorlar. Diğer taraftan gelinen coğrafya da sosyal bir mekan olduğundan buranın kültürel varlığı da söz konusudur. Böylelikle farklı bir toplumsal evrenden gelen göçmenlerin yeni düzenle ilk karşılaşmaları neticesinde toplumsal değişimler başlamaktadır. Bu toplumsal değişimler; hem göç olgusunun başlangıç noktasının dinamiklerini hem de son noktanın sosyal dinamiklerini bir araya getiren ve değişimi başlatan unsurlardır. Bu değişim, göç olgusunun en esaslı işlevidir. Doğan’ın da belirttiği üzere; göç olgusu, edinilmiş veya kazanılmış olan davranış kalıplarının değiş-tokuş edilmesine, yeni fikirlerin oluşmasına, mevcut kültürün değişmesine ya da zenginleşmesine ve daha yaygın hale gelmesine kaynaklık etmektedir (Doğan, 2018). Bir başka ifadeyle göç olgusu;

başlangıç noktasındaki grup(lar) ile nihai noktadaki grup(lar) arasında kültürleşmeye neden olmaktadır. Bu bağlamda “kültürleşme” kavramına dair önemli çıkarımlarda bulunan Esser, “kültürleşme”yi; gelenekler, dil gibi çeşitli konularda yeni toplumun kültürü ile etnik kültürün etkileşimi olarak tanımlamaktadır. Esser’e göre sosyal-ekonomik-politik konum, topluma yeni katılan bireyin sosyal, ekonomik ve politik konumu ve haklarını içermektedir (Esser’den Akt. Şahin, 2010). Bu süreç iki ya da daha fazla grup arasında gerçekleşen karşılıklı etkileşim neticesinde hem ana akım hem de göç etmiş toplumun dilinde, davranışlarında ve değerlerinde değişimler ortaya çıkarmaktadır (Saygın - Hasta, 2018). Her ne kadar azınlık grup, bu kültürleşme sürecinden daha fazla etkilense de kuşkusuz tüm gruplar bu değişim sürecinden kendi payına düşeni almaktadır.

Göçlerin, tarihin başlangıcından bu yana toplumsal değişimin kayda değer bir yapı taşı olduğu ve toplumların sosyal temasının gerçekleşmesi hususunda en önemli araçlardan biri olduğu açıktır. Böylelikle toplumsal yapıların, tecrübelerin ve uygulamaların birbirleriyle karşılaşmasını sağlayan göç olgusunun, kültürlerarası etkileşim için de önemli bir kaynak olması, kültürel ve toplumsal değişimlerin göç olgusu ile aynı bağlamlarda değerlendirilmesinin önünü açmaktadır. Portes göç olgusunu hem gönderen (kaynak) hem de alan (hedef) bölgelerde ve ülkelerde toplumsal değişimi etkileme gücünü temel olarak üç faktörle ilişkilendirmiştir: a) sayı bileşimi (göç eden kitlenin büyüklüğü); b) (göç) hareketin süresi; c) sınıf bileşimi (göçün demografik özellikleri). Portes, birinci bileşim olarak sınıflandırdığı sayı bileşimini ya da daha açık bir ifadeyle göç eden kitlenin büyüklüğü ile küçük göç gruplarının etkisinin çok az olduğunu fakat büyük göç hareketliliğinin dünyanın sosyal ve demografik haritasını yeniden çizdiğini ifade etmiş ve bunu Pasifik ötesi hareketler, Avrupa haritasını yeniden çizen “barbar istilaları”, Kanada, Avustralya ve diğer yerleşimci kolonilerin İngilizler tarafından işgali, Amerika’nın güneyinden kuzeydeki sanayi şehirlerine olan “siyah göçleri” ve Yahudilerin Filistin’e göçü ile örneklemiştir. İkinci bileşim olarak sunmuş olduğu göç hareketinin süresini ise geçicilik ve kalıcılık ekseninde değerlendiren Portes, 1960’larda ve 1970’lerde Batı Avrupa’ya yapılan işçi göçünün kalıcı göçmenlere dönüşene kadar Avrupa’nın sosyal ve kültürel yapısına çok etki etmeden Avrupa’nın ekonomik genişlemesine katkı sunduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Portes, kalıcı dış göçlerin gönderen (kaynak) ülkelerin de demografik yapısını oldukça değiştirdiğini ve tek normatif yol olarak kültüre dışı göç yönünde baskı oluşturabileceğini savunmuştur. Son olarak üçüncü bileşim olan sınıf bileşimi ya da göç edenlerin demografik özellikleri ile göç eden kitlenin eğitim ve beşeri sermayelerinin hakim kültür ile uyum sürecini kısaltıp uzattığına odaklanmıştır. Portes’in bu analizine göre eğitilmiş göçmenler, kültüre uyum sağlama konusunda daha fazla esnekliğe ve kapasiteye sahip iken yeterli eğitime sahip olmayan göçmenlerin ise geleneklerine sıkı sıkıya bağlı kalma eğiliminin de büyük etkisiyle uyum sorunu ile karşılaştıklarına vurgu yapmış ve gettoların bu yeni akışlarla (göçlerle) dolmasının muhtemel olacağını sözlerine eklemiştir (Portes, 2010).

Göç olgusu ile gerçekleşen kültürel farklılaşma ve toplumsal değişimin başat aktörü olan göçmenin gelinen noktadaki yeni toplum ve kültürle karşılaşmalarının sorunsuz olduğunu iddia etmek olanaklı değildir. Üstelik göç tarihi ile alakalı zihinsel bir yoklama ortaya koymaktadır ki göçmen algısı, çoğu toplum ve zamanda olumsuz tutumlara neden olmaktadır. Göçmenlerle kurulan etkileşimin çoğu zaman çatışma unsuru olarak karşımıza çıkmasının altında yatan birçok neden olsa da

genel hatlarıyla kültürel öğelerin korunmasına yönelik muhafazakar tutumlar, refahın ve istihdamın bozulma kaygısı, göçmenlerin suç ya da suça yönelik bir eğilime sahip olduklarına dair önyargılar; göçmen ile kurulan ilişkilerin sağlam temellere oturtulmamasına ve güvenlik kaygısı ile donatılmış bir göç profilinin yaratılmasına neden olmaktadır. Doğal olarak göç olgusunun birinci öznesinin zihin dünyası da etkileşimin seyrine doğrudan tesir etmektedir. Salman Akhtar (2018), “Göç ve Kimlik” eserinde göçün öngörülebilir ortalama çevreden tuhaf ve kestirilemez olana doğru ani bir değişiklik ile sonuçlandığını sözlerine eklemiştir. Akhtar’ın bu çıkarımı, göçmenin karşılaştığı durumu ve zihin dünyasını açık ortaya koymaktadır.

2. Güvenliğin Sosyal Dönüşümü

Güvenlik kavramının sözlük anlamı, toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet hali olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 16 Haziran 2022). Güvenlik kavramı, insanlığın varoluşundan itibaren en önemli ihtiyaçlardan biri olmuştur. Ancak bununla beraber bu ihtiyacın her dönem değişerek, dönüşerek, genişleyerek ve derinleşerek ele alınma gerekliliği olmazsa olmaz bir durum arz etmiştir. Tehdit ve tehlikeler zamanla değişiklik göstermesine ve bazen boyut değiştirmesine rağmen, güvenlik olgusu bu değişiklikler doğrultusunda yeniden ve yeniden şekillenmiştir. Bu yeni tehditler, kompleks sistemlerden kaynaklı olarak hem doğal hem de insan eliyle üretilen tehditlerdir (Buzan, 1997). Bu çerçevede Huysmans’ın “*bu süreci sadece akademik olarak güvenlik çalışmalarının karşı karşıya kaldığı bir tartışma boyutuyla ele almanın doğru olmadığı, aynı zamanda NATO, CSCE (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı) ve diğer güvenlik kuruluşlarının da bir kimlik ve tanımlama arayışı ile varoluş nedenini yeniden sorgulama süreci olduğu*” tespiti önemlidir (Huysmans, 2006, 16). Soğuk Savaş bittikten sonra güvenlik olgusunun odağında yer alan aktörler ve sistemlerin girdikleri dönüşüm güvenliğin diğer nesnelere olan riskleri ve tehditlerin de aynı dönüşümden etkilenmesine neden olmuştur (Ovalı, 2006). Bunun sonucunda geleneksel güvenlik anlayışının yeterliliği sorgulanmaya başlamıştır. Özellikle güvenlik çalışmalarındaki eleştirel perspektifin çıkış noktaları olarak değerlendirilen sorgulamalar güvenliğin klasik tanımlamasında yer alan “devlete yönelik tehdit” oluşturması gerekliliği toplumsal, çevresel, siyasi ve ekonomik gereklilikleri de tehdit olarak değerlendirilmesi yaklaşımını beraberinde getirmiştir. Güvenliğin tanımında sadece nükleer silahlar değil, göç, terör, çevre vb. unsurların yer alması ve güvenlik tanımlamasının genişlemesi gerektiği bu yaklaşımın temelini oluşturmaktadır (Özerim, 2012).

Güvenlik kavramının tarihsel geçmişi baktığımız zaman belirli bir dönemi başlangıç olarak kabul etmek çok mümkün değildir. Ancak ulusal sınırların kalın çizgiler ile çizilmeye başladığı dönemlerde “güvenlik” kavramının çok daha yüksek sesle dile getirildiği ve hesaba katıldığını söylemek yanlış olmayacaktır (Zorba, 2020). Bu kavramın tarihsel perspektiften ele alınarak incelenmesi, aktörlerin bu konuya vermiş oldukları önemi gösterebilmek adına önem taşımaktadır. Bu bağlamda göç olgusu insanlık tarihi içerisinde hep var olmasına rağmen 20. yüzyılda güvenlik olgusundaki değişim ve dönüşümler ile birlikte özellikle toplumsal güvenlik boyutu ile referans noktası haline getirilerek; göçün ortaya çıkardığı sorunlar, toplumsal güvenliğin çehresini oluşturan kimlik ve kültür güvenliği açısından tehdit unsuru olarak değerlendirilmiştir. Toplumsal değişim süreci içerisinde daha önce sadece sorunsal bağlamda ele alınan bir olgu, yapının

korunması adına devlet egemenliği ve toplum refahı için güvenlik boyutu öne çıkarılarak ele alınmaktadır.

2.1. Güvenlikleştirme ve Kopenhag Okulu'nun Söylem Yaklaşımı

Güvenlikleştirme Teorisi; Kopenhag Okulu teorisyenleri Barry Buzan, Ole Waever ve Japp De Wilde tarafından Soğuk Savaş'ın bitiminden itibaren özellikle uluslararası ilişkilerde ve toplumsal yaşamda klasik güvenlik yaklaşımlarının ortaya çıkan sorunları açıklamada yetersiz kalmasından dolayı eleştirel nitelikte inşacı teorinin uzantısı olarak post-yapısal bir düzlemde geliştirilen ve klasik güvenlik anlayışının çehresini genişletip derinleştiren bir yaklaşımdır (Açıkmeşe, 2014).

Kopenhag Okulu, güvenlik kavramını dar kapsamda ele alan yaklaşımları eleştirerek güvenlik kavramının alanını, sadece devletin güvenliği kapsamında çıkararak "güvenlikleştirme" yaklaşımı içerisinde "söylemsel olarak inşa edilen" bir boyutta ele almaya başlamıştır. Güvenlik kavramını hem devlet hem de bireylere yönelik her türlü tehdit bağlamında değerlendirmişlerdir. Böylece güvenliğe yönelik ortaya konan politikaların da çeşitlenmesini sağlamışlardır. Barry Buzan'ın "People, State and Fear" isimli kitabında güvenliği "siyasi, toplumsal, askeri, ekonomik ve çevresel" olarak ele alması bu yaklaşımın çıkış noktalarından birini oluşturmaktadır (McDonald, 2008). Barry Buzan bu kavramı; "Güvenlikleştirme, bir şeyin, değerli olduğu kabul edilen bir öznenin varlığına yönelik bir tehdit olarak kurgulanması ve bu kurgulamanın buna mukabil bulunan istisnai tedbirleri desteklemek için kullanılmasıdır" şeklinde açıklamaktadır (2008, 114). Kopenhag Okulu temsilcileri güvenlikleştirme teorisinin çerçevesini "söz edimi", "referans nesnesi", "güvenlikleştirici aktör" ve "dinleyici topluluğu" bağlamlarında analiz etmeye çalışmıştır (Açıkmeşe, 2008).

Barry Buzan ve diğer Kopenhag Okulu temsilcileri tarafından güvenlikleştirme sürecinin başarılı olması için yukarıda ifade edilen unsurlara ek olarak "kolaylaştırıcı durumlar" belirlenmiş ve bunlar da diğer unsurlar ile iletişimi ve uyumu sağlamıştır. Kolaylaştırıcı durumlar siyasi elitler ile halk arasında güçlü bir güvenlikleştirmenin oluşturulmasını sağlayan unsurlardır. Eğer siyasi elitlerin toplumları etkileme gücü varsa güvenlik nedeni olarak gösterilen unsur halk tarafından daha kolay kabul görür (Buzan vd., 1998). Kopenhag Okulu'nun; "bir toplulukta değerli bir öznenin varlığına yönelik bir tehdit olarak kabul edilen ve bu tehdide karşı acil ve olağanüstü önlemler alınması çağrısında bulunmayı sağlayan özneler arası bir anlayışın inşa edildiği başarılı bir söz edimi" (Buzan - Waever, 2003) olarak tanımlanması paralelinde düşünüldüğünde; "söz edimi" toplum içerisinde kitleleri etkileme gücüne sahip kişiler tarafından ele alınan bir konunun klasik güvenlik çerçevesinin dışına çıkartılarak önemli bir konu haline getirilmesidir. Böylece toplumsal yaşam içerisinde halk, elitlerin güvenlik unsuru olarak belirlediği konular hakkında alınan önlemleri meşru olarak kabul etmektedir.

Güvenlikleştirme teorisinin en önemli argümanı, 'güvenlik' olarak deklare edilen söz edimidir. Başarılı bir güvenlikleştirme, "her şeyin bir güvenlik sorunu haline gelmesini önlemek için" üç bileşene sahiptir; "(1) Varoluşsal tehditlerin tanımlanması; (2) acil eylem ve (3) kurallardan bağımsız olarak birimler arası ilişkiler üzerindeki etkiler" (Buzan vd., 1998). Bir güvenlikleştirmenin başarılı olmasına güvenlikleştiren aktörler ya da güvenlikleştirici değil söz ediminin hedef kitlesi karar verir. Söz edimi sözlerin performatif yapısına odaklandığından güvenlikleştirici aktör toplumda, örneğin göç hakkında "göç ve göçmenler bir tehdit

unsurudur” mesajını vererek göçü bir güvenlik unsuru haline getirmektedir. Özellikle iktidarlar tarafından ideolojiyi yaymak ve ideolojik gücü meşrulaştırmak için kullanılan “Söylem”, Foucault, Habermas veya Jürgen Link tarafından ele alınsa da bugün kapsamı genişletilmiştir. “Söylem”in bu etkisi bağlamında iktidarlar ve politika yapıcılar göçmenlere yönelik söylemleri ile onları bir yük olarak göstermekte, suç unsuru olarak sunmakta ya da tehlike veya hastalık unsuru olarak tasvir etmektedir (Özerim, 2012). Bu çalışmada da Van Dijk’ın eleştirel söylem analizi yöntemi güvenikleştirme teorisinin ortaya koyduğu söz edimi yaklaşımı çerçevesinde politika yapıcılarının söylemleri içerisindeki performatif özellikleri kültürün normatif boyutu ile açıklamaya çalışılmaktadır.

2.2. Güvenliğin Sosyal Dönüşümü Bağlamında Toplumsal Güvenlik

Toplumsal güvenlik kavramı, Soğuk Savaş’ın bitiminden sonra gelişen yeni güvenlik anlayışları çerçevesinde Kopenhag Okulu tarafından ortaya konulan ve geleneksel güvenlik anlayışı olan askeri ve devlet güvenliğinin dışında; kültür, kimlik, dini inançlar, gelenekler, toplumsal cinsiyet gibi sosyolojik unsurlara yönelik tehditlerin de güvenlik içerisinde yer alması gerekliliğine işaret eden ve “kimlik güvenliği” olarak bilinen bir kavramdır. Bundan dolayı toplumsal güvenlik, kendisine referans noktası olarak kolektif kimlikleri seçmiştir. Devletin güvenliğini askeri anlamda tartışmak günümüzde dar bir bakış açısını beraberinde getirmektedir. Etnik ve kültürel çatışmalar ile birlikte gruplar arasında bir diğerinin kimliğinin kendi güvenliği için tehdit olarak görülmesi toplumsal güvenliğin önemini arttırmıştır. Aslında yeni güvenlik yaklaşımları içerisinde bütüncül yaklaşımın benimsenmesi Kopenhag Okulu tarafından ortaya konulan ekonomik, toplumsal, çevresel ve siyasal sektörlerin birbirinden bağımsız olmayan ve her birinin birbirini etkileme gücüne sahip olmalarından kaynaklıdır. Toplumsal güvenlik, özellikle 1990’lı yıllarda dünya üzerinde gerçekleşen kimlik temelli etnik çatışmalardan dolayı ortaya çıkan kaygıların inşacı bir anlayış sonucu siyasallaşması ile birlikte devlet ve toplum yapılarının güvenliklerini tehdit eden olayların neticesinde daha önemli hale gelmiştir (Waever’den Akt. Hisarlıoğlu, 2019).

Buzan ve Waever, 1991 tarihli çalışmalarında güvenliği iki kategoride tanımlamışlardır: Bu kategoriler; 1) egemenliği merkeze alan milli güvenlik, 2) kimliği ve toplumun devamını merkeze alan toplumsal güvenlidir. Toplumsal güvenlik kavramı, güvenliğin odak noktasını devletten topluma çevirmiştir ve hem güvenliği hem de tehdidi kurgulanmış bir yapı olarak görmektedir. Bu yaklaşımda, artık kimliğe ve kültüre yönelik tehditler de asli tehditler olarak kabul edilmektedir. Maastricht Anlaşması’nı Danimarka’nın reddetmesi, Almanya’da sığınmacılara ve göçmenlere yönelik yabancı karşıtı saldırılar ve Yugoslavya’daki etnik temizlik bu bakış açısının temel örnek olayları olarak kabul edilmektedir (Bigo, 2002). Modern ulus devlet yapıları verili bir millet tanımlaması altında bir araya gelmiş toplumlar olarak kolektif kimlikleri ve bu kimliklere duyulan aidiyetler ile var olmuş olgulardır. Bu noktadan hareket ile bu kimlik ve sahip oldukları aidiyetlerin altındaki kültürel yapıyı bilmek ve onu güvene almak önemli bir ontolojik gündemdir (Waever, 2008a). Ulus içerisinde yer alan kolektif kimliklerin güvenliğinin sağlanması için bir söz ediminin oluşturulması gerekmektedir. Özellikle toplumda güvenikleştirici aktörler tarafından bunun yapılması konunun kamusallaştırmasını da kolaylaştırmaktadır. Burada toplumsal güvenlikte referans noktası olarak seçilen kolektif kimlikler üzerinden bir güvenikleştirme yapılmaktadır. Ulusal güvenlik için sadece askeri ve siyasi unsurların öncelik haline

getirilmesi, toplumsal güvenliğin kendi içerisinde bir tehdit unsuru doğurmasına sebep olur. Sosyal yaşam içerisinde yer alan toplumsal kimlik konusundaki kaygıları arka planda tutmak aynı zamanda azınlıkların da yaşam alanlarını daraltmaktır (Buzan'dan Akt. Hisarlıoğlu, 2019).

Toplumsal güvenlik kavramı ayrı dönemlerde farklı aktörlerce gündemi belirlenerek siyasallaştırılıp dinleyici aktör olarak ifade edilen halka güvenlik unsuru olarak sunulmuştur. Waever (2008b, 156) toplumsal güvenlik içerisindeki tehdit olarak görülen en yaygın unsurları şu şekilde belirlemektedir;

1. Göç – *X halkı, Y halkı tarafından "istila" edilmekte veya o halk yüzünden özelliklerini kaybetmektedir; X topluluğu eskisi gibi var olmayacaktır, çünkü nüfusu "diğerleri" oluşturacaktır. X "kimliği", nüfusun yapısındaki değişim nedeniyle (Çinlilerin Tibet'e, Rusların Letonya'ya göçü gibi) farklılaşmaktadır.*
2. Yatay rekabet – *Orada hâlâ X halkı yaşamaya devam etse de, komşu "kültür" Y'nin öne çıkan kültürel ve "dilsel" etkileri nedeniyle X halkının "yaşam şekilleri" değişecektir (Örneğin Kanada'nın Amerikanlaşmaktan korkması gibi).*
3. Dikey rekabet – *İnsanlar kendilerini X olarak görmeyi bırakacaktır, çünkü ya bir entegrasyon projesi (örneğin Yugoslavya, AB) ya da ayrılıkçı-bölgeselci bir proje (Örneğin, Quebec, Katalon, Kürt) vardır. Bu projeler onları daha geniş veya daha dar kimliklere doğru çekmektedir.*
4. Olası bir dördüncü konu "veba", savaş, açlık, doğal felaket veya yok etme politikaları nedeniyle nüfusun azalmasıdır.

Toplumsal güvenlik içerisinde kimliğin güvenikleştirilmesi yukarıda sayılan dört unsurun birleştirilmesi ile göç ve kültür üzerinden dünyadaki örnekler ile açıklanabilir. İnsanlar göç olgusuna katılımda bazen bireysel olarak karar verirken bazen de devletlerin ortaya koyduğu göçe zorlayıcı politikalar neticesinde dahil olmaktadır. Çin Uygur Özerk bölgesinde yer alan insanların zorla Çinileştirilme çabaları -dil yasaklanması, eğitim kurumlarının kapatılması, iletişim araçlarının engellenmesi, ibadet yerlerinin kapatılması, kişilerin öldürülmesi veya sürgün edilmesi- Çin Hükümeti tarafından ortaya konulan politikaların sonucudur. Böyle bir durumda "kültürel yeniden üretim mekanizmaları" baskıcı devlet tarafından kısmen veya tamamen kontrol altına alınarak azınlık konumundaki kişilerin yaşam alanları daraltılır. Azınlık gruplar, zaman içerisinde kendi kolektif kimliklerini kaybedecektir. Çokkültürlü toplum yapılarında bu politikalar entegrasyon, asimilasyon gibi yöntemler ile yürütülmekte, azınlıklar veya göçmenler hakim kültür için tehdit unsuru olarak görülmektedir.

Toplumsal güvenliğin sağlanması için bazen araç olarak kimlik -yatay veya dikey rekabet biçiminde- kullanılırken, bazı durumlarda göç ve kültür kullanılmaktadır. Çünkü göç ve göçmenler yaşamın normal akışını bozan, sosyal refahın azalmasına sebep olan, bir topluluğun yaşam kalitesini düşüren, kültürel aktarımı engelleyen, suçu arttıran ve toplumsal güvensizliği tetikleyen unsurlar üzerine temellendirilmektedir. Bununla mücadele etmek için konuyu ya devlet gündeminde siyasallaştırmak ya da toplum nezdinde kültürel olarak kendini savunma anlayışı inşa etmek gerekir. Zaten Kopenhag Okulu'nun ortaya koyduğu "söz edimi" inşacı bir yaklaşımın ürünüdür. Göçmenleri ya da azınlıkları güvenikleştirme unsuru olarak gösteren bazı devletler ya etnik temizlik ya da kültürel temizlik yaparak mücadele etmektedirler. Küreselleşme ile birlikte toplumsal sektörde esas güçler

belki (1) Güney'deki yoksulluk döngüsü, göç, göç yoluyla bulaşan yoksullukla ilgili hastalıklar ve göçle ilgili örgütlü veya örgütsüz suçlar ve (2) medeniyetler çatışması, özellikle Batılılaşma diyalektiği – kültürel homojenleşmeye doğru bir eğilim ve buna karşı tepkileri oluşturmuştur. Kültür, kimlik ve siyaset üçlüsü farklılıkların homojenleştirilmesi veya güvenlikleştirilmesinin toplumsal zeminde en önemli unsurlarıdır (Waever,2008b; Kurt, 2015; Buzan vd. 1998). Toplumsal güvenlikte kimlik konusunun öne çıkması onun bireyde ontolojik güvenliğin sarsılma durumudur. Ontolojik güvenlik hem devlette hem de bireyde soyut varlığın güvenliğini ifade eden ve sosyal inşacı kuramın klasik kimlik-çıkar-eylem sistematüğini takip eden bir unsurdur. Bundan dolayı kimlik sayesinde birey belirsizlikleri aşar ve bu durumu muhafaza etme eğiliminde olur (Güç, 2022).

Ontolojik güvenliğin sarsılma ihtimaline karşın göçmenler, kolektif kimlik sahibi gruplar tarafından güvenlikleştirilerek “biz” duygusu korunmaya çalışılmaktadır. Fakat bazen devletler veya gruplar sadece dış tehditler üzerinden değil içerisinde beraber yaşadığı grupları da ötekileştirerek, ayrıştırarak bu kişilere karşı şüphe ile yaklaşılmasına, olağanüstü tedbirler alınmasına ve güvenlik tehdidi içerip içermemesine bakılmaksızın bir sınıflandırmaya tabi tutulmasına sebep olmaktadır. “Öteki”nden korunma çabaları aslında toplumsal düzeni sarsıcı bir yaklaşımdır. Yatay rekabet içerisinde toplum dışarıdan gelen kültürün etkisi altında olmak istemezken, dikey rekabette ise kültürel uyum veya bütünleşme sorunsalı yaşamak istemez (Buzan vd., 1998). Kimlik olgusu ile ilgili olan toplumsal güvenlikte birincil amaç toplumun kimliği, etnik aidiyeti, başka bir deyişle cemaati cemaat yapan ve onu diğer cemaatlerden ayıran kültürel farklılıkların korunmasıdır.

Bu noktada her tür konu o an için güvenlik politikası oluşturan öznelerin alacağı bir karar ile ya da söylem analizi yöntemleri ile güvenlik konusunun içine dahil edilebilmektedir. Geçmişten gelen devletsel ve toplumsal korkular, endişeler ya da tecrübeler güvenlik aktörlerince verilecek kararların pekiştirilmesi ve olumlanmasına da yardımcı olabilecektir. Böylece muhafazakâr ve tutucu bir yapısı olduğu düşünülen güvenlik anlayışının daha yenilikçi ve kapsayıcı, gelişebilir ya da geliştirilebilir yönünün hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir (Özgan, 2018). Yenilikçi güvenlik anlayışında da toplumsal güvenlik içerisinde kimliğe yönelik tehditlerden koruma hedeflenirken, kimlik kavramı içerisinde ise kültür, dil, din vb. şeyleri koruma temel amaçtır.

3.Göç Olgusunun Kültürel Güvenliğe Yansıması

Kültürel güvenlik, bir toplumu diğer toplumlardan ayıran örf, adet, gelenek, görenek ve dil gibi unsurların değişen koşullar karşısında kendini koruması olarak ifade edilmektedir (Tardif, 23 Mart 2022). Bu bağlamda ulusal kültür ile kültür arasındaki organik bağ kültürü kimliğin bir parçası haline getirmektedir. Guild'in güvenlik temalı sorduğu “Kültür ve kimliğin “ulusallık” ve “egemenlik” açısından bağı nedir? (Guild - Joanne, 2005) sorusundan yola çıkılarak “Kültür ve kimlik, ulusal egemenliğin bir aracı veya simgesi midir? sorgulamasına neden olmakta ve bu soruya verilecek yanıt göç ve kültür arasındaki ilişki içerisinde göçmenlerin bir toplumda konumlandırılmalarında belirleyici rol oynamaktadır.

Bir devletin kimliği, kimliğinde meydana gelen değişim ya da kimlik çeşitliliği ulusal güvenliğini de yakından ilgilendirmektedir. Buna göre ulusal güvenlik olgusunun belli bir kimliği tanımlamak, sınırlamak konusunda önemli bir işlevi olduğunu söyleyen Neocleous'a göre güvenlik bir kültürel üretim ve yeniden üretim

mekanizmasıdır. Siyasi bir kimlik ve siyasi bir cemaat oluşturma işlevi görür. Vatandaşlarının kim olduğunu hatırlatırken onların neden bu şekilde kalmaları gerektiğini de unutmamalarını sağlar. Bu şekilde söz konusu ulusal kimlikle öteki arasına çeşitli pratiklerle mesafe konulması sağlanır. Başka bir deyişle ulusal kimlik “yabancıların inşasını ve ötekinin kuruluşunu kapsar” (Neocleous, 2012). Bu bağlamda “öteki”ye referansla oluşturulmuş “biz” algısı ya da “biz”i orjinine koyarak oluşturulmuş “öteki” kurgusunun en küçük bir tehdit ihtimali ulusal kimliğimize ve dolayısıyla milli güvenliğimize bir tehdit oluşturacaktır. Biz ve onlar farklılaşması statik bir yapı değil, bilakis dinamik bir olgu olup içinde çatışmalar barındırmaktadır. İç grup ve dış grup ayrımlı toplumsal kimlik paradigmasından hareketle, birey mensubu olduğu gruba olumlu değerler atfederken, dış grup üyelerini ise olumsuz değerlendirmekte ve dışlamaktadırlar. Toplumsal kimliğin bireyi aşkın ve onu çevreleyen bir olgu olmasından hareketle toplum tarafından inşa edilen bu verili kimliği birey kendi gerçekliği olarak kabul etmeye başlar. Bu gerçeklik “biz” duygusunun temelini teşkil etmektedir. Dolayısıyla toplumsal kimliğe yönelik en küçük bir tehdit, bize yönelik bir tehdit olarak algılanmaktadır.

Toplumsal güvenlik içerisinde yer alan “kültürel güvenlik” kavramı toplumların kültür üretim mekanizmalarına yönelik tehditlerden korunma olarak ifade edilir. Kültürel güvenliği açıklamanın en iyi yolu güvensizlik dikotomisi üzerinden yapılacak olan söylemlerdir (Gezer, 2019). Burada kültürü ele alırken kimlik çerçevesinde yaklaşıldığında milliyetçilik ve devletin çatısı altındaki insanları yüksek bir ülkü olan tek bir kimlik olarak inşa edilen unsurlara yönelik tehditlerden koruma yöntemlerine yoğunlaşmaktadır (Kymlicka, 2015). Tek kimlik inşası sürecinde en önemli tehdit olarak göç olgusu ve kültürel emperyalizm ön plana çıkmaktadır. Güvenlik konusu içerisindeki tehditler sadece bir ülkeyi değil daha çok birbirine yakın ülkeleri etkilemektedir.

Kültürel güvenliğe Avrupa perspektifinden bakıldığında; kültürel kimliğin korunması Avrupalılık değerleri ile ilişki içerisinde yer almaktadır. Sözü edilen kimlik kavramı, kişileri belirli bir grup içerisinde ve o grubun değerleri ile uyumlulaştırmaktır. Göçmenler, bu kimliğin güvenliğini tehdit eden bir unsur olarak sunulmakta ve grubun homojenliğinin de yitimine sebebiyet vermekle suçlandıklarından göçe karşı bölgesel bir güvenlik çemberi oluşturmaktadırlar. Kültürel güvenliğin bu anlamda daha fazla siyasallaştığını ve sosyolojik unsurlar üzerinden gerçekleştiğini görüyoruz (İlgıt - Çetiner, 2019). Nitekim Kopenhag Okulu’na göre de göçün güvenikleştirilmesinin ana referans nesnesi, devletlerin ve toplumların kimlik açısından bir tehdit algıladıkları durumlarıyla yakından ilgilidir (Waeber, Buzan, Kelstrup ve Lemaitre’den Akt. Hastunç, 2018). Yine Kopenhag Okulu’na göre başarılı bir güvenikleştirmenin gerçekleşebilmesi; hedef toplumun “varoluşsal tehdit” olarak inşa sürecini tamamlaması icap etmektedir. Mülteciler de özellikle Avrupa’da devlet ve toplum kimliğine zarar verdikleri iddiasıyla aşırı sağ ve milliyetçi partiler tarafından araçsallaştırılan kişiler olmuşlardır (Demirtaş, 2019). Soğuk Savaş sonrası güvenlik konusuna karşı yaklaşım özellikle Avrupa’da yeni bir boyut kazanırken göç konusu da bu yeni anlayış çerçevesinde sosyal inşacılığın sonucu olan siyasi ve sosyal alanlarda kültür ve kimlik ile olan ilişkisinden dolayı bir tehdit olarak konumlandırılmıştır.

Göçmenler, genellikle söylemsel olarak, ev sahibi ülkenin toplumsal uyumu ve kültürel homojenliğine bir tehdit olarak sunulmakta ve bu nedenle sosyal bir tehdit olarak kabul edilmektedir. Bir toplum, kendisini benzersiz kılan şeyi yani kültürünü

ve kimliğini kaybetme endişe ve korkusu nedeniyle bir yabancı istilası tarafından kendi kimliklerine yönelik olası tehditleri algılayabilmektedir. Ancak, tüm toplumlar bu tür tehditleri aynı şekilde yorumlamamaktadır. Genel olarak, daha homojen toplumlar kendilerini göçmen ve mülteci akını tarafından daha fazla tehdit altında hissetmektedirler. Bu güvensizlik, göçmenlerin varlığının eninde sonunda hedef ülkenin etnik, kültürel, dini ve dilsel yapısını değiştirebileceği korkusundan kaynaklanmaktadır (Hastunç, 2018). Korkunun temelinde elbette ki hedef ülke toplumunun kültürü ve bu kültürü yeniden yaratan mekanizmaların bir tehditle karşılaşması söz konusudur. Bunu da yukarıda belirtildiği üzere homojen toplum yapısı, göçmenlerin doğurganlığı ve toplumların göç tecrübeleri tetiklemektedir. Bir ülkenin göç tecrübesi, farklı kültürden toplulukların bir arada yaşama pratikleri geliştirmesine ve çokkültürlülüğü, asimilasyonu daha kolay bir biçimde gerçekleştirebilmesine olanak sunmakta iken göç tecrübesi olmayan hedef ülkeler bu durumu kolayca atlatamamakta ve bu hedef ülke toplumlarının tehdit algısı daha yüksek olmaktadır.

Uluslararası göçün kontrolsüz bir hal alması ile birlikte göç alan toplumlar içerisinde ırkçılık, şiddet ve zenofobi gibi kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik anlamda ciddi tehlikeler barındırması göçün güvenleleştirilmesine sebep olmaktadır. Devletlerin toplumsal düzenini, demografik yapısını, kültürel kimliğini, sosyal refah yapısını ve iç güvenliğini tehdit eder hale gelmiştir. Bundan dolayı ortaya konan politika çabaları istisnai/olağanüstü önlemleri meşru bir zemine taşımıştır. Ayrıca siyasal elitler bu durumu söylemlerinde varoluşsal tehdit olarak halka arz etmişlerdir. Göç, ulusal gelenek ve kültürel gelenek adına tehdit olarak gösterilmektedir. Göç olgusunun güvenleleştirilmesinde göç tarihi içerisinde en önemli kırılma noktası kuşkusuz 11 Eylül saldırıları olmuştur. Bu tarihten sonra sadece ülke dışından gelenler değil ülke içindeki vatandaşlar da ulusal güvenlik, kültürel uyum, ulusal kimlik bağlamında hiç olmadığı kadar tartışılır hale gelmiştir (Şener, 2017)

Diğer taraftan göç ile birlikte gelen insanların göç ettikleri topluma ve kültüre uyum problemleri veya suç unsuru olarak görülmeleri göçün güvenleleştirilmesini beraberinde getirmiştir. Kültürel yapıya tehdit olarak görülmeleri özellikle siyasi elitlerin söylem edimi ile birlikte dinleyici kitleleri harekete geçirmeleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Örneğin Suriye iç savaşından kaçan ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçmek isteyen göçmenlere karşı özellikle Yunanistan hükümetinin ortaya koyduğu politikalar çerçevesinde yapılan uygulamaların temelinde Avrupa kültürünü ve kimliğini koruma çabası mevcuttur. Avrupa Birliği içerisinde yer alan Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu "Suriye Krizi" ile birlikte söylemlerinde göçün kendi gelecekleri için acilen engellenmesini yoksa kendi müreffeh yaşamları ve kültürel yapıları ile birlikte gelecek nesillerinin tehlike altında olduğunu ifade etmiştir. Sadece Avrupalıların Avrupa'da kalması gerekliliğini vurgulayarak geri dönüş politikalarına geçilmesini önermiştir. Ayrıca Avrupa Parlamentosu *Schengen Sistemi*'nin Avrupalılık kimliğinin birleştirici tarafının ön plana çıkarılması için ortaya konduğunu ve Avrupalı devletler arasında serbest dolaşım amacı ile kullandıklarını ama göçmenlerin bunu suiistimal ederek kültürel güvenliklerini tehdit ettiklerini söylemiştir (Ilgıt - Çetiner, 2019).

Avrupalı devletler kendi toplumlarını devletin ideolojik çerçevesi içerisinde tutabilmek adına göçmen karşıtlığını tetikleyen söylem ve politikalar ile bu durumu sınır duvarlar² inşa ederek engellemeye çalışmaktadır. Ayrıca kendi içerisinde yaşadıkları ekonomik krizler, istihdam sorunu veya refah paylaşımı yapmak

istememeleri göçmen karşıtlığını ve ırkçılığı arttıran unsurlardır. Kültürel yapılarını korumak adına kendinden olmayanları güvenlik unsuru içerisinde ötekileştirerek dışlama eğilimi, özellikle son yıllarda Avrupa’da aşırı sağ partilerin göçmen karşıtlığı üzerine inşa ettikleri söylem edimi ile birlikte toplum içerisinde bu partilere olan sempatiyi arttırmış ve siyasal zeminde bu partiler giderek yükselişe geçmiştir. Göçmenlerin ulusal kültürün homojen yapılarını bozacağı düşüncesi sadece sağ partilerin değil radikal grupların da söylemleri ve eylemlerinde mevcuttur (Kaya, 2020; Gezer, 2019).

Postmodern dönemde ulus devlet yapılarında özellikle küreselleşmenin etkisi ile birlikte ortaya çıkan sorunlar toplumsal kimliklere de sirayet etmiştir. Bu durum, üst kimliklerden ziyade kimliklerin heterojenliğine ve çeşitliliğine vurgu yapmaktadır. Postmodern teori, farklılıklar üzerine inşa edildiğinden kimlikleri merkezileştirmiştir. Bu bağlamda postmodern dönemi “tamamlanmamış bir proje” olarak nitelendiren Habermas’ın yaklaşımı üzerinden hareket ile Avrupa modernizm döneminde monist bir kimlik anlayışına sahip olduğundan içerisindeki milliyetçi tutumu günümüzde de devam ettirmektedir. Tekçi/monist bakış açısı; kültürel yapıyı derin bir şekilde etkilediğinden göç konusunu da çoğulculuğun içine sıkıştırarak düalist bir yaklaşıma karşı çıkmaktadır. Çünkü göç “kültürel bircilik³”in önündeki önemli bir engel ve güvenlik sorunu olarak değerlendirilmektedir. Başka tarzda bir varoluşa karşı çıktığından kendi kültürel yapılarını tek bir çizgi üzerinden korumak ister (Cevizci, 1999).

Avrupa toplumları içerisinde son yıllarda milliyetçiliğin yükselişe geçmesi sonucu göç ile birlikte çokkültürlülüğü de tehlikeli olarak gören ve bunu güvenlik unsuru olarak değerlendiren bir yaklaşım mevcuttur. Buna en iyi örnek olarak Avusturya Özgürlük Partisi’nin (FPÖ) kültürel çeşitlilik konusundaki yaklaşımı gösterilebilir. FPÖ, Avrupalı toplumlar dışından gelenlerin ortak konular üzerine dayanışma göstermeyeceğini ve Germen ırkının da Avrupa’nın kurucu kültürü olduğunu söylemektedir. Bu sebeple FPÖ’ye göre baskın olan Avrupa kültürü korunmalıdır. Ayrıca kültürel çeşitlilik anlayışının hem Avusturya için hem de Avrupa için gelecekte tehlikeli olacağı savunulmaktadır (FPÖ, 2011). FPÖ lideri Haider’in şu sözleri, bu anlayışa yaptığı vurgu açısından dikkate değerdir:

Heimat⁴, temel bir haktır ama göç diye bir temel hak yoktur. Çokkültürlü toplum deneyimi hiçbir yerde işe yaramamıştır... Uyumsuz kurallar kısıtlı bir alanda birbirleriyle çatıştığında toplum ciddi biçimde bir tehditle karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenle çok kültürlü toplum ütopyası, kendi “Heimat”ında barış içinde yaşamak isteyen birçok vatandaşı için bir kâbustur (Betz, 2001, 413).

Yukarıdaki ifade içerisinde yer alan çokkültürlü toplumun ütopya olarak görülmesi, bunun bir çatışma ortamı doğuracağı, beraberinde toplum içerisinde barış içinde yaşamının imkansızlığını kabus olarak değerlendirilmesi ve son olarak göç diye temel bir hakkın yok sayılması çalışmanın eleştirel söylem analizine uygun önemli veriler sunmaktadır. Ayrıca FPÖ Avrupa kültürü için tehdit olarak çokkültürlülük olgusunun yanı sıra İslam’ı da tehdit unsuru saymaktadır. Din temasını kültürel güvenliğe vurgu yaparken sıklıkla kullanmaktadır. “Avrupa’nın kurucu değeri olarak Hristiyanlık” yaklaşımı partinin 1997 yılındaki programı içerisinde bir bölüm olarak ele alınmıştır (FPÖ, 1997). FPÖ’ye göre Avrupa Birliği’nin bir üyesi olmanın sonucu olarak gördüğü göçe karşı oluşturduğu karşı söylem ile dışlayıcı bir tavır almaktadır. Çokkültürlülüğün, kitlesel göçlerin ve küreselleşmenin zorla

dayatıldığını ve Avrupa'nın bir siyasi proje olarak AB'nin bir parçası olarak görülme anlayışını reddetmektedir (FPÖ, 2011). Eğitim alanını yabancı kültürlerin yayılmasına hizmet ettiğini düşündüğünden kısıtlamak için çeşitli yollara başvurmuştur. Örneğin, 2006 seçim manifestosunda, her bir devlet okulunda toplam öğrenci oranı içerisinde yabancı öğrenci oranının % 30'u aşmaması gerektiği kuralını getirme isteğini ifade etmiştir (FPÖ, 2006). Bunu önlemek adına kültürel güvenlik yaklaşımın alt referans unsurları olarak Avusturya kültürünü, Avusturya kimliğini, Avusturya eğitim sistemini, barış içinde yaşama hakkını, toplum içerisinde dayanışmayı ve barış içinde yaşama hakkını, ülkenin dilini, demokratik değerlerini kullanmıştır.

Göç olgusunu güvenlikleştiren ve bunu göç karşıtı söylemlerinde kültürel güvenlik bağlamında ortaya koyan bir diğer örnek ise İsveç Demokratlar Partisi (SD)'nin parti politikalarıdır. Özellikle parti lideri olan Jimmi Akesson liderliğinde hazırlanan 2010 yılındaki manifestoda kültür konusu merkezi bir yer teşkil etmiş ve korunması gerekliliği öncelenmiştir. Demokratik bir toplumun temel unsuru olarak milli ve kültürel kimliği ön planda tutarken aynı dili konuşan kişiler ile bunun sağlanacağını ve bunun dışındaki kişilerin olduğu bir ortamda toplumsal uyumun sağlanamayacağından dolayı demokratik ortamında oluşması engellenir savı hakimdir (SD, 2011). 2007 yılında partinin ortaya koyduğu göç politikaları programına göre milliyet, etnik orijinin en temel unsuru olarak değerlendirilmiş ve çokkültürlülük kesin bir şekilde reddedilmiştir. Bu çerçevede İsveç kültürüne uzak olan toplumlardan gelen göç engellenmeli ve İsveç kültürü korunmalıdır (SD, 2007). Çokkültürlülük kültürel çeşitliliğe saygının yanı sıra toplum içerisinde yer alan etnik ve kültürel grup haklarının yasal zeminde tanınmasını ifade etmektedir (Fukuyama, 2006). Bundan dolayı çokkültürlülük radikal sağ partiler için kabul edilebilir değildir. Radikal sağ partilerin çokkültürlülüğe karşı bu sorunlu yaklaşımı kendi toplumlarını ve yaşam tarzlarını koruma iddiasını beraberinde getirmiştir. Sadece kendi kültürlerinden ziyade özellikle küreselleşme ve "yabancı istilası" karşısında Avrupa kültürünü koruma gayretini ortaya çıkarmıştır. Ulus devletin geleneksel otoritesini kaybetmesine karşılık kimliğin yeni formlarını inşa ederek kendini korumaya çalışmakta olduğu söylenebilir (Betz, 2001). Devamında ortaya konulan kimlik politikaları ile göçe karşı "karşıt vatandaş" kavramı ile birlikte belirlenen vatandaş tanımına uygun olmayan çizgiler kesin hatlar ile belirlenmektedir (Kaya, 2009). Bundan dolayı ulusal güvenliğin içine dahil edilen kültürel güvenlik beraberinde bir ötekileştirmeyi doğurmaktadır.

Göçmenlerin geldikleri yerlerde yaşadıkları en önemli sorunlardan biri sosyal dışlanmadır. Hakim kültürün bireyleri, göçmenler ile aralarına sosyal ve fiziksel mesafe koyarlar. Onlar ile aralarına koydukları sosyal mesafeyi derinleştirmelerini sebepleri arasında kendi yaşam kalitelerini düşürecekleri, kültürel yapılarını bozacakları ve sosyal sorunlara sebep olacakları kaygı ve endişesi vardır. Devlet nezdinde öteki, sorun çıkarıcı ve biz kümesi içindekiler kadar düzene uyan kişileri barındırmayan bir kümedir. Altunoğlu'nun ifadesi ile,

"Devletçe temsil edilen ulusla özdeş olmayan diğer tüm kimlikler ilkel, habis ve irrasyoneldir, yabancı ve terbiye edilmemiştir; temizlenmesi gereken ayırık otlardır. Modern devletin bahçeci duruşu için hayat-dünyasının mevcut durumu [heterojenliği] gayrimeşrudur - homojenleştirilmesi gereken bir ilkelik/habıslık/irrasyonellik timsali gayrimeşruluk. Çünkü

heterojenlik, kaostur, düzensizliktir, tanımlanamazlıktır. Oysa modernlik, düzen, tanımlama, tanımları sabitleme, bütün müphemliklerin kökünü kazımadır” (2009, 304).

Toplumsal güvenlik anlayışı içerisinde yer alan temel argümanlar kültür ve kimliğin güvenliğidir. Yukarıdaki açıklamada kültür ve kimlik güvenliği ancak homojenleştirici bir anlayış ile mümkün kılınacağı savunulmaktadır. Heterojenliğin; “ilkel”, “habis” ve “irrasyonel” olarak ifade edilmesi; Van Dijk’in eleştirel söylem analizi çerçevesinde ortaya koyduğu modeller ve zihinsel temsiller ile ele alındığında göçün nasıl kültürel olarak güvenlikleştirildiğini açıklamaktadır.

Özdemir’e göre “*birey ait olduğu toplumsal çevrenin değerlerine, normlarına, akıl yürütmesine, sanatına, diline, dinine, gelenek ve göreneklerine ve diğer kurumlarına karşı geliştirdiği bir aidiyet bilincini ifade eder. Birey kendi toplumu ve diğer toplumlar arasındaki benzerlikleri, karşıtlıkları, çatışmaları toplumsal kimliğine yüklediği anlam sınırları çerçevesinde tanıır ve bu doğrultuda bir eylem stratejisi geliştirir” (Akt: Dalbay, 2018, 169).* Bu açıklamalar bizi kültürel kimlik kavramına götürmektedir. Göç karşısında geliştirilen güvenlikleştirme yaklaşımı aslında kültürel kimliği koruma çabasıdır. Toplum içerisindeki bireylerin çevrelerinin kimliğini belirleme ve yönlendirme gücü kültürel yapılarının gelişmişliğinden kaynaklanır. Eğer toplumlar kendi kültürel yapılarını korur ve geliştirirse diğer toplumları da etkileme ve yönlendirme gücüne sahip olur. Dünya ölçeğinde ele alındığında özellikle Avrupa kültürü, ekonomik, siyasi ve askeri gücün de birleşimi ile birlikte diğer toplumlar üzerinde büyük bir etkiye sahiptir.

Kültürel güvenlik yaklaşımı ile ortaya konulan politikalarda göçü önlemek adına belli adımlar atılsa da ayrıca yaşanan ülkedeki göçmenlerin entegrasyonuna yönelik adımlar atılarak da güvenlik sağlanmaktadır. Örneğin, 1990’lı yıllarda Danimarka Kalkınma Partisi’nin vatandaşlık için dil ve kültür sınavı önerisini getirmesi ve bu girişimin Hollanda ve Avusturya’da başarılı bir şekilde uygulanması ile dil ve kültür sınavlarını göçmenler için zorunlu kılmıştır (Givens, 2010). Kültürel güvenliği oluşturma çabası içerisinde olan politikalar ayrıca liberal değerler olarak ortaya konulan eşcinsel hakları, kıyafet özgürlüğü, kadın-erkek eşitliği gibi unsurları da ön planda tutarak göçmen varlığının bu değerlerin tahribi için de tehdit oluşturduğunu savunmaktadır. Bu düşüncenin merkezine de genellikle dinsel farklılıkları yerleştirilerek dinsel tehdidi kültürel güvenlik ile özdeşleştirmektedirler. Avrupa’da kültürel tehdit olarak etiketleme sürecinin en önemli parçası Müslümanlar olarak gösterilmektedir (Goodwin, 2011). Bu hususta, Almanya’da 2013 yılında kurulan Almanya için Alternatif Partisi (AfD)’nin manifestosunun birinci bölümünde (kültür, dil ve kimlik) “İslam’ın Almanlara ait olmadığı ve Müslümanların kendi değerleri için tehdit oluşturduğuna dair vurgular” (Çalışkan, 24 Mayıs 2021), Hollanda’da Özgürlük Partisi (PVV)’nin “Müslümanlarla Mücadele Politikası” ve “Göçmenlik ve İslamiyet’ten Kurtulma Bakanlığı” kuracağına dair seçim vaadi (Sözcü, 24 Mayıs 2021), Avusturya’da Avusturya Özgürlük Partisi (FPÖ)’nün güvenlikleştirme hususuna ilişkin olarak Avusturya’nın göç ülkesi olmadığını anayasaya eklemesi ve aile birleşmesini engellemesi (Mandacı-Özerim, 2013), 2017 yılında Polonya’da gerçekleşen bir protestoda göçmen karşıtlığına dair; “Saf Polonya”, “Temiz Kan”, “Kardeş Ulusların Beyaz Avrupası” (Tosun - Budak, 2017) gibi sloganlar ve afişler; Avrupa’nın göç meselesinde kültürel ve kimliksel özelliklerine dair derin bir kaygı duyduğunu ve göçmenleri varoluşsal bir tehdit unsuru olarak gördüklerini apaçık ortaya koymaktadır.

Genel olarak bakıldığında göçmenlerin kendi kültürünün ev sahibi ülke kültürüne baskın olacağı iddiası hedef ülkedeki homojen yapıyı bozacağı düşüncesini doğurmakta ve sonucunda da hedef ülkenin kültürel yapısı için bir tehdit olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca bu düşünce tarzı hedef ülkenin kültürel unsurlarının asimilasyona uğrayacağı algısını da beraberinde getirmektedir. Hatta iddialar öyle boyutlara ulaşmaktadır ki, bunun bir "Kansız Soykırım" olduğu bile savunulmaktadır. Örneğin, İngiltere'den İngiliz Ulusal Partisi (BNP), "Diller ve Kavramlar Disiplini" adlı kitapçığında göçten bahsederken şu cümleye yer vermiştir:

"... Günümüzdeki kitle göçleri İngilizliği kendi öz kültürleri olarak kabul etmemektedir ve göçmenlerin çocukları sadece İngiltere'de doğmakla İngiliz olmamışlardır. Bu en hafif anlamıyla bir "Kansız Soykırım" biçimidir." (Özerim, 2012, 90).

İngiliz Ulusal Partisi'nin göç olgusunu kültürel güvenliğe tehdit biçiminde "kansız soykırım" olarak ifade etmesinin eleştirel söylem çözümlemesi hegemonik yapı, iktidar ilişkileri ve ideolojinin sağ partiler tarafından kitleleri etkilemek adına nasıl işletildiğini göstermektedir.

Diğer taraftan Alman Friedrich Ebert Vakfı'nın 2018 yılında Macar bilim insanları tarafından hazırlanan ve uygulanan bir diğer saha araştırması göstermektedir ki göçmen karşıtlığının altında yatan birkaç çekinceden birisi de "kültürel güvenlik" meselesidir. Bu araştırma sorularından biri olan "*Farklı bir ülkeden ve kültürden gelen bir insanı arkadaşınız, eşiniz, komşunuz veya işyerinde şefiniz olarak ne kadar kabul edebilirsiniz?*" sorusuna verilen yanıtlar göçmenlerin büyük bir güvensizlik kaynağı olarak görüldüğünü ortaya koymuştur. Ankete katılanlar bu soruyu 1-10 arasında not vererek değerlendirmişlerdir. Bu soruya verilen yanıtlardan Macaristan'ın %48 ile göçmen karşıtlığında açık ara önde olduğu ortaya çıkmaktadır. Macaristan'ı %29 ile Estonya ve %28 ile Çekya takip etmiştir. Ayrıca araştırmacılar, göçmenleri "istememe" olgusunun nedenlerini de irdelemişlerdir. Göçmenleri reddedenlerin bunu hangi nedenlerden ötürü yaptıklarını ortaya çıkarmaya çalışan araştırmacılar, göçmenlerin gelmeleriyle birlikte ortaya çıkabilecek "tehditleri" 5 grupta toparlamışlardır. Bu beş tehdit;

- 1) Göçmenler gelirse ülkemizde işsizlik artar, ben de işsiz kalabilirim,
- 2) Göçmenler gelirse refahımız düşer,
- 3) Göçmenler bizim için kültürel bir tehdit,
- 4) Göçmenler bizim için dini bir tehdit ve
- 5) Göçmenler bizim için kriminal bir tehdit, şeklindedir.

Bu araştırmanın ele aldığı göçmenlerin tehdit ettiği varsayılan unsurlardan birisi; Göçmenlerin kültürel bir tehdit olarak algılanmasıdır. Göçmenlere karşı olmayı, onları kültürel bir tehdit olarak görmekle gerekçelendirenlerin oranı %51 ile Macaristan'da en yüksek düzeyde ölçülmüştür. Macaristan'ı %50 ile İngiltere izlemekte iken üçüncü sırada ise yine %50 ile Avusturya yer almaktadır. Diğer taraftan göçmenleri dini bir tehdit olarak algılayan kitlelerin de kültürel bir tehdit ile göçmen karşıtlığı yaptığı söz konusudur. Araştırmanın bu bölümünde; "Göçmenler gelirse bu bizim dinimiz için bir tehdit olur ve göçmenlere karşı olmamız öncelikle bu nedenledir" diyenlerin en yüksek olduğu ülke %58 ile Çekya iken Çekya'yı %55 ile Fransa ve İngiltere takip etmektedir (BBC, 11 Mart 2022).

Ayrıca ifade etmek gerekir ki bu makalenin temel yaklaşımı; Avrupa ülkelerinde son yıllarda politika yapımcıların, devlet dışı aktörlerin ve göçmenlerin varlığından rahatsız olan kitlelerin göçü kültürel güvenliklerine bir tehdit olarak gördüklerinden güncel politikalarında ve gelecek stratejilerinde bu olguyu dikkate alma gerekliliğini arttırmış olduklarıdır. Bu hususta politika yapımcılar ya da kitleleri etkileyebilme kapasitesi olan aktörler, göç olgusu ve göçmenleri kültürel güvenliklerine karşı tehdit oluşturduğu gerekçesiyle Kopenhag Okulu'nun ifade ettiği biçimiyle bir "söz edimi" inşa etmektedirler ve kitleler için varoluşsal bir tehdit yaratmaktadırlar. Bu bağlamda bir AfD üyesi olan Herbert Mohr'ın, iddia edildiği gibi İslam karşıtı olmadıklarını ancak İslam'a eleştirel yaklaştıklarını ifade etmesiyle başlayan söylemlerini bu çerçevede değerlendirmek pekâlâ mümkündür. Mohr'a göre, İslam dini Alman kültürü ile uyuşmamaktadır:

"İslamofobik olduğumuzu söyleyemem ancak İslam'ı eleştiriyoruz. Almanya'da yaşayan ve dini vecibelerini yerine getiren herkes yaşamında özgür. Ancak biz İslam'ın Alman kültürü içinde yerleşmemiş ve gelişim göstermemiş bir din olduğunu söylüyoruz. Almanya'da Batı Judeo-Hristiyanlığı mevcut ve bu bizim korumak istediğimiz bir inanış biçimi" (Euronews, 10 Nisan 2022).

Avrupa'da aşırı sağ partilerin göç karşıtı propagandalarının, yabancı düşmanlığının yükselişte olduğu bir diğer ülke olan Fransa'da da göçün güvenlikleştirilmesi için bir söz ediminin yaratıldığı hakikatiyle karşılaşmaktadır. Bu bağlamda Fransa Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ikinci tura katılma başarısı gösteren Marine Le Pen, göç olgusunu Fransa'nın işgali ile bir tutarak asıl işgalin sokaklarda kültürel değişimle meydana geldiğini savunmuştur. Le Pen, bu bağlamda Lyon'daki destekçilerine, sokaklarda namaz kılan Müslümanların görüntüsünün, Nazi işgaline benzer olduğunu ifade etmiş ve önce "daha çok ve daha çok peçenin" sonra da "daha çok ve daha çok burkanın" geldiğini, sokaklarda tanklar ya da askerlerin olmadığını ama yine de bir işgalin var olduğunu ve insanlara yük olduğunu sözlerine eklemiştir (BBC, 23 Nisan 2022). Le Pen 1996 yılında göçü tanımlarken şu ifadeleri kullanmaktan çekinmemiştir (Berezin, 2009, 72);

"Göç denen bu acı verici fenomen, bizlere adetlerini, alışkanlıklarını ve dinini empoze etmekte, ruhlarımızı çalmaktadır. Göç okyanusu, bizi su altına gömmenin ve harap halde bırakmanın peşindedir."

Marine Le Pen 2017 yılında düzenlenen bir mitingde; "Fransa'yı daha fazla Fransız" yapma sözü vererek (Aras - Sağiroğlu, 2018) meseleye kimliğin korunması ve yeniden üretilmesi hususunda yaklaşıldığını ve söz ediminin güvenlikleştirmenin temel referans noktalarından biri olduğunu açıkça göstermiştir. Aynı şekilde Mağripliler ve Afrikalı göçmenler tarafından Fransa'nın istila edildiğinin düşünülmesi ve yüksek doğum hızına sahip olmaları nedeni ile Fransa'nın ulusal kimliği için bir tehdit olarak görülmesi (Mandacı-Özerim, 2013) aynı kaygının duyulduğunu ve aynı söz ediminin yaratıldığını gözler önüne sermektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar, vatandaşlık tanımlarına verilen önemin artmasıyla göçmenlere yönelik olumsuz tutumların ve yabancı karşıtlığının azaldığını göstermiştir. 2013 yılında Avrupa'da yürütülmüş olan bir çalışmada Reijerse ve arkadaşları, vatandaşlığı vurgulayan tanımlara ağırlık verince göçmen karşıtlığının azaldığını; kültür ve etnik köken tanımlamalarının ağırlık kazanmasıyla ise göçmenlere yönelik olumsuz tutumların artış eğilimine girdiğini ortaya koymuştur (Taşdemir, 2018). Bu yapılan araştırma söz ediminin tehdit algısını ne denli

değiştirdiğini ve göçmenleri güvenlikleştirme meselesinde nasıl araçsallaştırdığını apaçık ortaya koymaktadır.

Sonuç

Göç yüzyıllar boyunca var olmuş bir olgu olmasına rağmen özellikle son iki yüzyılda küreselleşme ve beraberinde ortaya çıkan dolaşım imkanlarının kolaylığı ile yoğunluk ve etki bakımından artış göstermiştir. Göçler geçmişe oranla uluslararası bir nitelik kazanmış ve ortaya çıkardığı siyasi, ekonomik ve sosyal etkiler ile devletler ve toplumlar için önemli bir hale gelmiştir. Ayrıca artan etki ve yoğunluğu bakımından özellikle Avrupa için ekonomik ve sosyal dönüşümde önemli dinamiklerden biri olma özelliği göstermiştir. Avrupa'nın İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünya üzerinde artan ekonomik ve sosyal imkanları onu hedef ülkeler konumuna taşımış bunun sonucunda da gelecek adına Avrupalı devletler tarafından ortaya konan politikalarda bu olgu daha dikkatli bir şekilde ele alınmıştır. Ortaya konan politikalar göç olgusunu tek boyutlu olarak değil çok geniş bir çerçevede ve iç içe geçmiş bir politika ekseninde kendini göstermiştir. Bu çerçevede en önemli sorun olarak göçün ve göçmenlerin nasıl konumlandırılması gerekliliği tartışılmıştır. Bu konumlandırma sürecinde birçok aktör rol oynamakta ve bu durumun göçmenler üzerinde nasıl bir etki yaptığı ayrı bir konu olarak gündemdeki yerini almaktadır.

20. yüzyılın değişen ve dönüşen dünya şartlarında "kimin güvenliği" sorunsalından hareketle devletin güvenliğinin yanı sıra birey, toplum, kültür, çevre, sağlık, gıda gibi çok çeşitli referans nesnelere güvenliği, ulusal, bölgesel ve küresel düzlemlerde tartışılmaya başlanmıştır. Bu hususlar, güvenliğin tanımının Soğuk Savaş sonrası değişmesine ve genişlemesine neden olduğu gibi eleştirel yaklaşımın da çıkış noktasıdır. Soğuk savaşın bitiminden sonra Kopenhag Okulu'nun etkisi ile değişen güvenlik anlayışının sonucunda ortaya çıkan toplumsal güvenlik paradigması beraberinde sosyolojik unsurların güvenliğinin de sağlanması gerekliliğini doğurmuştur. Bu unsurlardan biri olan kültürün güvenliği özellikle son yıllarda tehdit oluşturduğu düşünülen göçe karşı politika yapıcılar, siyasi aktörler ve göç karşıtları tarafından dinleyici toplulukları etkilemek adına söz edimi içerisine yerleştirilen söylemler ile sağlanmaya çalışılmaktadır. Sadece söylem yolu ile değil aynı zamanda göçü önlemek adına ortaya konulan politikalar da bunun diğer somut bir göstergesidir. Bu yüzden göç olgusu içinde barındırdığı tehditlerden ve tehlikelerden dolayı güvenlikleştirilen bir hal almıştır.

Kopenhag Okulu tarafından ortaya konulan "güvenlikleştirme" yaklaşımı içerisinde söylemsel olarak inşa edilen göç olgusu kültürel güvenlik için bir referans nesnesi haline gelmiş ve dinleyici topluluğu üzerinde önemli bir etki oluşturmuştur. Bu noktada başarılı bir güvenlikleştirmenin gerçekleşmesini hedef ülkenin "varoluşsal tehdit" olarak açıklanan süreci gerçekleştirmesine ve tamamlamasına bağlamaktadır. Avrupa'daki aşırı sağ ve milliyetçi partilerin göçmenleri kültürel öğelerini tahrip edeceklerine dair algı çalışmaları ortaya koyması, toplum kimliğine zarar verecekleri iddiasıyla göç olgusunu araçsallaştırmaları bu noktada açıklayıcı bir argüman olarak karşımıza çıkmaktadır. Avrupa'da aşırı sağın yükselişi ve göçmen karşıtlığının buna paralel gelişiminde sıklıkla ifade edilen "ulusal kimliğimiz bir tehditle karşı karşıya" gibi söylemler; göç ve kültürel güvenlik literatürüne yüksek giriş yapan söylemlerdir. Göç konusu hem politik anlamda hem de söylemsel olarak kültürel güvenlik teması içerisinde güvenlikleştirilirken en çok başvurulan kavramlar; biz, öteki, istila, sosyal refah, kültür, kimlik, dil, yaşam şekli, uyum ve suç

olmuştur. Bununla mücadele etmek için konuyu ya devlet gündeminde siyasallaştırmak ya da toplum nezdinde kültürel olarak kendini savunma anlayışı inşa etmek gerekir. Buna bağlı olarak göçmenleri ya da azınlıkları güvenlikleştirme unsuru olarak gösteren bazı devletler ya etnik temizlik ya da kültürel temizlik yaparak mücadele etmektedirler. Kültür, kimlik ve siyaset üçlüsü; farklılıkların homojenleştirilmesi veya güvenlikleştirilmesinin toplumsal zeminde en önemli unsurlarıdır. Bu hususta kültürel güvenliğin bu anlamda daha fazla siyasallaştığını ve sosyolojik unsurlar üzerinden gerçekleştiğini görüyoruz.

Güvenlik tanımının değişmesine ve genişlemesine paralel olarak göç olgusu ve göçmenlere yönelik söylem ve eylemlerde güvenlik kaygısının da ön planda tutulduğu gözlemlenmektedir. Bu noktada rol oynayan aktörler göç ve göçmenlere yönelik uygulanan politikalarda belirleyici oldukları gibi göçmenlerin toplum tarafından nasıl algılandığını belirlemede de rol oynamaktadır. Fakat bu süreci sadece belirli aktörler üzerinden okumak yanıltıcı olacaktır. Çünkü Avrupa halkları içerisinde göçmenlerden rahatsız olan kitleler de mevcuttur. Zaten bu süreci belirlemeye çalışan aktörler de söylemleri ve politikaları ile bu kitlelere ulaşmaya ve genişletmeye çalışmaktadır. Yukarıda açıklanan perspektiften bakıldığında, Avrupa'da göçe yönelik sınırlayıcı ve göçmenlere yönelik dışlayıcı yaklaşımları tek bir aktöre ve yalnızca yabancı düşmanlığına bağlamak, resmin bütünü de gözden kaçırmak ve sorunu basite indirgemekle eşdeğerdir.

Göç konusu kültürel güvenlik bağlamına dahil edilirken politika yapıcıların göç karşıtı söylemleri genel anlamda incelendiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Avrupalı devletlerin birçoğunda çokkültürlülük politikalarından vazgeçme, Avusturya Özgürlük Partisi (FPÖ)'nin politikaları ve "Heimat" dahilinde ortaya koyduğu söylemlerde bu durumu bir "kabus" olarak nitelendirmesi, İsveç Demokratlar Partisi'nin (SD) ortaya koyduğu çokkültürlülük politikalarına karşı sert duruş ve milli kültür ve kimliğin korunması gerekliliğine yapılan vurgu; göçün kültürel anlamda nasıl güvenlik unsuru haline getirdiğini göstermektedir. Aslında göç konusu güvenlik unsuru haline getirilirken post-modern anlayışın beraberinde kaotik bir durum yarattığını ve modern düzenin homojenleştirici anlayışının hakim kılınması gerekliliği beraberinde Avrupa'da milliyetçiliğin yükselişe geçmesine neden olmuştur. Kültürel güvenliği sağlama çabası içerisinde dinsel farklılıkların da dahil edilmesi ve özellikle İslam karşıtlığı üzerinden geliştirilen politikalar etkili olmuştur. Bu konuda Hollanda'da PVV ve Avusturya'da FPÖ partilerinin tutumları ve Polonya'da yapılan göçmen karşıtlığı protestolarda İslam düşmanlığı, kültür ve kimlik güvenlik bağlamına dahil edilmiştir. İngiliz Ulusal Partisi'nin göçmenler üzerine ortaya koyduğu düşünce incelendiğinde ve bunu "Kansız Soykırım" olarak ifade eden yaklaşımına bakıldığında göç ve göçmenler İngiliz kültürü için bir tehdit olarak görülmektedir. Ayrıca son günlerde İngiltere'de gündeme gelen göçmenlerin Ruanda'ya gönderilmesi için uygulanması planlanan politika da önemli bir unsurdur. Alman Friedrich Ebert Vakfı'nın yaptığı çalışma yine göçün kültürel anlamda nasıl bir güvenlik unsuru olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bu konuda Fransa'da önemli bir siyasi aktör olan Marine Le Pen'in özellikle göç üzerine ortaya koyduğu söylem ve politikalar incelendiğinde göç konusu kimlik, kültür ve siyasi anlamda çok ciddi bir biçimde güvenlikleştirilmektedir.

Sonuç olarak göç olgusu Avrupa için günümüzün en önemli güvenlik hususlarından biri haline gelmiştir. Göç olgusunun bu kadar önemli bir konu haline gelmesinde ulusal hükümetler, medya ve kamuoyu belirleyici aktörlerdir. Avrupa'da özellikle

çalışma ve sosyal yaşam alanlarının göçmen istilası ve bununla birlikte milli kimliğin tehdit altında olduğunu savunan büyük bir kitle vardır. Son yıllarda bu kitle Avrupa toplumları içerisinde ağırlığını gittikçe hissettirmekte ve göç karşıtı söylemler ile göçü radikalleştirmektedirler. Avrupa’da son yıllarda sağ partilerin göç karşıtı söylemleri ile oy oranlarını arttırması bunun en önemli siyasi yanını ortaya koymaktadır. Bu çıkarımlar ve çözümlerler ışığında çalışmanın temel argümanı göçün kültürel boyutuyla nasıl güvenlik unsuru haline getirildiğidir. Bu anlamda alanda yapılan çalışmalarda eksik bırakıldığı düşünülen kültürel güvenlik boyutuna önemli bir katkı sağlamakla beraber diğer çalışmalar için de yol gösterici nitelikte çıkarımlar ortaya koymuştur. Göç ve güvenlik alanında yapılacak çalışmalar bütüncül bir çerçeve içerisinde ele alınarak göçün güvenikleştirilmesi; ekonomik, siyasi, askeri, çevresel ve toplumsal boyutları ile ortaya konmalıdır. Bunun yapılması gerekliliği konunun nesnel çözümlenmesine katkı sunacaktır.

Notlar

1. Güvenikleştirme kavramı ilk olarak Ole Waever tarafından 1995’te ortaya atılmıştır. Kopenhag Barış Araştırmaları Enstitüsü’nde (Copenhagen Peace Research Institute- COPRI) bir grup bilim insanı, kavramı daha da geliştirerek bu kavramı Kopenhag Okulu ile ilişkilendirmiştir. 1998’de Barry Buzan, Ole Waever ve Jaap de Wilde “Güvenlik: Analiz için Yeni Bir Çerçeve (Security: A New Framework for Analysis)” başlıklı kitabını yayınladığında Güvenikleştirme Teorisi güçlü analitik bir araç olarak entelektüel anlamda gücünü kazanmıştır.
2. “Sınır duvarlar” burada bir metafor olarak kullanılmaktadır. Aslında ülkelerin çoğu göçmenlere karşı fiziki anlamda sınır güvenliklerini arttırırken aynı zamanda inşa ettikleri duvarlar ile göçmenlerden gelebilecek tehlikelere karşı sadece fiziksel değil sosyal mesafelerini de derinleştirmektedir.
3. Farklı bir ırktan olan azınlıkların, etnik ve dini azınlıkların, hâkim kültür içinde eritilmesi ya da hakim kültüre asimile edilmesi gerektiğini, zira birci ve bütünsel bir sistem içinde, çatışma ve savaş olasılığının, çoğulcu bir sisteme kıyasla daha azaldığını öne süren toplum felsefesi görüşüdür (Cevizci, 1999).
4. Heimat, Almanca kökenli bir kelime olup “vatan” veya “memleket” anlamında kullanılmaktadır.

Kaynakça

- Açıkmeşe, Sinem Akgül. *Kopenhag Okulu ve Realist Güvenlik Çalışmalarında Aktör, Tehdit ve Politika: Avrupa Güvenliği Üzerine Bir Değerlendirme*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.
- Açıkmeşe, Sinem Akgül. “Güvenlik ve Güvenlik Çalışmaları, Güvenikleştirme”. *Küresel Siyasete Giriş, Uluslararası İlişkilerde, Kavramlar, Teoriler, Süreçler*. ed. Evren Balta. 241-253. İstanbul: İletişim Yayınları, 2014.
- Akhtar, Salman. *Göç ve Kültür: Kargaşa, Sağaltım ve Dönüşüm*, çev. Sedef Ayhan. İstanbul: Sfenks Kitap, 2018.
- Altunoğlu, Mustafa. *Kimlik’in Modern İnşası, Kimlik Politikaları Ve Türkiye’de Kimlik Tartışmaları*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora tezi. 2009.
- Aras, İlhan-Sağiroğlu, Akın. “Avrupa Aşırı Sağında Göçmen Karşıtlığı: Fransa Ve Macaristan Örnekleri”. *Mukaddime Dergisi* 9 (2018), 59-77. <https://doi.org/10.19059/mukaddime.472830>

- BBC. "Fransa Seçimleri: Aşırı Sağcı Le Pen'in Uzun Süredir Devam Eden İktidar Arayışı" (23 Nisan 2022). <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-61169443>
- BBC. "Grafiklerle: Avrupa'da Göçmen Karşıtlığının En Yüksek Olduğu Ülkeler" (11 Mart 2022). <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43392262>
- Berezin, Mabel. *Neoliberal Zamanlarda Liberal Olmayan Politikalar: Yeni Avrupa'da Kültür, Güvenlik ve Popülizm*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2009.
- Betz, Hans George. "Exclusionary Populism in Austria, Italy and Switzerland". *International Journal* 56/3 (2001), 393-420. <https://doi.org/10.2307/40203575>
- Bigo, Didier. "Security and Immigration: Toward a Critique of the Governmentality of Unease". *Alternatives:Global* 27 (2002), 63-69. <http://dx.doi.org/10.1177/03043754020270S105>
- Buzan, Barry. "Rethinking Security after the Cold War: Cooperation and Conflict", *Jstor*. 32/1 (1997), 5-28. <https://doi.org/10.1177/0010836797032001001>
- Buzan, Barry vd. *Security: A New Framework For Analysis*. ABD: Lynne Rienner Publisher, 1998.
- Buzan, Barry - Waever, Ole. *Regions And Powers: The Structure Of International Security*. England: Cambridge University Press 2003.
- Buzan, Barry. "Askeri Güvenliğin Değişen Gündemi". *Uluslararası İlişkiler Dergisi* 5/18 (2008), 107-123. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/539878>
- Castles, Stephen. "International Human Mobility: Key Issues And Challenges To Social Theory". *Social Transformation And Migration* (Migration, Diasporas And Citizenship), ed. Stephan Castles, Derya Ozkul and Magdalena Arias Cubas, 3-14. New York: Palgrave Macmillan, 2015.
- Cevizci, Ahmet. *Felsefe Sözlüğü*, İstanbul: Paradigma Yayınları, 1999.
- Çalışkan, Görkem. "Kitleli Göçün Aşırı Sağ Hareketlerin Yükselişine Etkisi: Almanya Örneği (2015-2019)". *TERAM (Terörizm Ve Radikalleşme İle Mücadele Araştırma Merkezi)*. Erişim 24 Mayıs 2021. <https://www.teram.org/Icerik/kitleli-gocun-asiri-sag-hareketlerin-yukselisine-etkisi-almanya-ornegi-2015-2019-109>
- Dalbay, Ramazan Saim. "Kimlik" Ve "Toplumsal Kimlik" Kavramı". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 31/2 (2018), 161-176. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/557220>
- Demirtaş, Birgül. "Mülteciler ve Güvenlikleştirme". *Güvenlik Yazıları Serisi* 8 (2019), 1-10. https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/10/MultecilerGuvenciklestirme_BirgulDemirtas_v.2.pdf
- Doğan, İsmail. *Göç ve Kültür*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2018.

- Ekici, Süleyman-Tuncel, Gökhan. "Göç ve İnsan". *Birey ve Toplum Dergisi* 5/9 (2015), 9-22. <https://doi.org/10.20493/bt.71783>
- EURONEWS. "Almanya'da Göçmen Karşısı Aşırı Sağ Afd'nin Yükselişi" (10 Nisan 2022). <https://tr.euronews.com/my-europe/2016/09/23/almanya-da-gocmen-karsiti-asiri-sag-afd-nin-yukselisi>
- FPÖ-Avusturya Özgürlük Partisi. 1997 *FPÖ Parti Programı*. 1997. <http://www.fpoe.at>
- FPÖ-Avusturya Özgürlük Partisi. 2006 *FPÖ Seçim Kampanyası Parti Manifestosu*. 2006. <http://www.fpoe.at>
- FPÖ-Avusturya Özgürlük Partisi. *FPÖ 2011 Parti Programı*. 2011. <http://www.fpoe.at>
- Fukuyama, Francis. "Identity, Immigration and Democracy". *Journal of Democracy* 17/2 (2006), 5-20. <https://www.journalofdemocracy.org/wp-content/uploads/2012/04/Fukuyama-17-2.pdf>
- Gezer, Şükriye Gökçe. "Kültürel Güvenlik". *Güvenlik Yazıları Serisi* 50 (2019), 1-8. <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.12037.91364>
- Givens, Terri. "Immigration and National Security: Comparing the US and Europe". *The Whitehead Journal of Diplomacy and International Relations* 11/1 (2010), 79-88. https://ciaotest.cc.columbia.edu/journals/shjdir/v11i1/f_0029179_23678.pdf
- Goodwin, Matthew James. "Activism in Contemporary Extreme Right Parties: The Case of the British National Party (BNP)". *Journal of Elections* 20/1 (2010), 31-54. <https://doi.org/10.1080/17457280903450690>
- Guild, Elspeth-Joanne, Van Selm. *International Migration and Security: Opportunities and Challenges*. Londra: Routledge, 2005.
- Güç, Kürşad. *Soğuk Savaş Sonrası Rus Dış Politikasında Ontolojik Güvenlik*. Ankara: Panama Yayıncılık, 2022.
- Hastunç, Kübra. *Securitization of Migration in the European Union: Effects on Turkish Migration Practices*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans tezi, 2018.
- Hing, Bill Ong. *Deporting Our Souls (Values, Morality And Immigration Policy)*. New York: Cambridge University Press. 2. Basım, 2006.
- Hisarlıoğlu, Fulya. "Toplumsal Güvenlik", *Güvenlik Yazıları Serisi* 29 (2019), 1-9. DOI: 10.13140/RG.2.2.10076.74885
- Huysmans, Jef. *The Politics of Insecurity: Fear, migration and asylum in the EU*. Londra: Routledge, 2006.
- İlğit, Aslı-Çetiner, Özge. "Suriye Krizi Döneminde Avrupa'ya Yönelik Göçlerin Güvenlikleştirilmesi: Avrupa Birliği Kurumlarının Söylemleri Kapsamında Bir İnceleme". *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi* 18/2 (2019), 493-533. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/935107>

- Kaya, Ayhan. *Islam, Migration and Integration: The Age of Securitization*, Londra: Palgrave Macmillan, 2009.
- Kaya, Şener. "Kültür ve Göç". *Kültür ve Sosyoloji*. ed. Erkan Dikici-Orhan Bingöl. 97-118. Konya: Eğitim Yayınevi, 1. Basım, 2020.
- Kurt, Selim. "Toplumsal Güvenliğin Yükselişi". *International Journal of Social Science* 7/37 (2015), 459-476. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3010>
- Kymlicka, Will. *Çokkültürlü Yurttaşlık: Azınlık Haklarının Liberal Teorisi*. çev: Abdullah Yılmaz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2015.
- Lee, Everett S.. "A Theory of Migration". *Demography*, 3/1 (1966), 47-57. <https://doi.org/10.2307/2060063>
- Mandacı, Nazif-Özerim, Gökay. "Uluslararası Göçlerin Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü: Avrupa'da Sağ Partiler Ve Göçün Güvenleştirilmesi". *Uluslararası İlişkiler Dergisi* 10/39 2013, 105-130. <https://www.teram.org/Icerik/kitlesel-gocun-asiri-sag-hareketlerin-yukselisine-etkisi-almanya-ornegi-2015-2019-109>
- Mcdonald, Matt. "Securitization and Construction of Security". *European Journal of International Relations* 14/4 (2008), 1-38. <http://dx.doi.org/10.1177/1354066108097553>
- Neocleous, Mark. *Güvenlik, Şiddet ve Savaş*. çev. Gül Çorbacıoğlu. Ankara: Dipnot Yayınları, 2012.
- Ovalı, Ali Şevket. "Ütopya ile Pratik Arasında: Uluslararası İlişkilerde İnsan Güvenliği Kavramsallaştırması". *Uluslararası İlişkiler Dergisi* 3/10 (2006), 3-52. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/539699>
- Özerim, Mehmet Gökay. *Avrupa'da Radikal Sağ Partiler Ve Göç Karşıtlığı: Güvenlik Temaları Ekseninde Göç Karşıtı Söylemin İnşası*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2012.
- Özgan, Ali. *Amerikan Çokkültürlülüğü Açısından Toplumsal Güvenlik*. Ankara: Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2018.
- Portes, Alejandro. "Migration And Social Change: Some Conceptual Reflections". *Journal Of Ethnic And Migration Studies* 36/10 (2010), 1537-1563. <https://doi.org/10.1080/1369183X.2010.489370>
- Saygın, Sezel-Hasta, Derya. "Göç, Kültürleşme ve Uyum". *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 10/3 2018, 312-333. <https://doi.org/10.18863/pgy.364115>
- SD-İsveç Demokratları Partisi. *Göç Politikaları Programı*. 2007. <https://sverigedemokraterna.se>
- SD-İsveç Demokratları Partisi. *Parti Programı*. 2011. <https://sverigedemokraterna.se>
- Sözcü. "Geert Wilders'in Seçim Vaadi Tepki Topluyor" (24 Mayıs 2021). <https://www.sozcu.com.tr/2021/dunya/geert-wildersin-secim-vaadi-tepki-topluyor-6215328/>

- Şahin, Birsen. "Almanya'daki Türk Göçmenlerin Sosyal Entegrasyonunun Kuşaklar Arası Karşılaştırması: Kültürleşme". *Bilig* 55 (2010), 103-134. <http://bilig.yesevi.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/2644-published.pdf>
- Şener, Bülent. "Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Uluslararası Göç Olgusu Ve Ulusal Güvenlik Üzerindeki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme". *Güvenlik Bilimleri Dergisi* 6/1 (2017), 01-31. <https://doi.org/10.28956/gbd.319977>
- Tardif, Jef. "Intercultural Dialogues and Cultural Security", Global Policy Forum. Erişim 23 Mart 2022. <https://archive.globalpolicy.org/globaliz/cultural/2002/09intercultural.htm>
- Taşdemir, Nagihan. "Ulusal Kimliğin Sınırlarını Tanımlama Biçimleri ve Türkiye'ye Gelen Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Tutumlar". *Türk Psikoloji Yazıları* 21 (2018), 3-18. <https://www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120180000m000008.pdf>
- Tosun, Serpil Bardakçı-Budak, Sevim. "Polonya'da İslamofobinin Yükselişi". *Journal Of Awareness* 72-88 (2017). https://www.researchgate.net/publication/325402254_POLONYA'DA_ISLA_MOFEBININ_YUKSELISI_Serpil_BARDAKCI_TOSUN
- Türk Dil Kurumu. Erişim 16 Haziran 2022. <https://sozluk.gov.tr/>
- Van Dijk, Teun (1995). Aims of Critical Discourse Analysis, *Japanese Discourse*, 1/1, 17-28.
- Van Dijk, Teun (2001). "Critical Discourse Analysis", D. Schiffrin, D. Tannen, H. Hamilton (Ed.), *Handbook of Discourse Analysis*, Oxford: Blackwell.
- Waever, Ole. "The Changing Agenda of Societal Security". *Globalization and Environmental Challenges: Reconceptualizing Security in the 21st Century*. Ed. Hans Günter Brauch vd. 553-561. Germany: Springer, 3. Basım, 2008a.
- Waever, Ole. "Toplumsal Güvenliğin Değişen Gündemi". *Uluslararası İlişkiler Dergisi* 5/18 (2008b), 151-178. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/539880>
- Yılmaz, Abdurrahman. "Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri". *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic* 9/2 (2014), 1685-1705. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6274>
- Zorba, Hilal. *Yeni Güvenlik Tehditleri Bağlamında Mülteci Sorununun Türkiye-Ab İlişkilerine Etkilerinin Analizi Ve Çözüm Önerileri*. Yalova: Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2020.